

2025

Pilisi Parkerdő Zrt.

„Fellek Park” fejlesztése

NATURA 2000 HATÁSBECSLÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Vizsgált terület:

Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges
természetmegőrzési terület (SAC)

és egyben

Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges
madárvédelmi terület (SPA)

Tartalom

1. AZONOSÍTÓ ADATOK.....	3
1.1. A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége.....	3
1.1.1. A hatásbecslési dokumentációt készíti	3
1.1.2. Az érdekelt neve (megnevezése), lakhelye (székhelye),.....	4
1.1.3. Érintett területre vonatkozó alapadatok.....	4
2. AZ ÉRINTETT NATURA 2000 TERÜLET	5
2.1 A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van	5
2.2 Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás.....	5
3. A TERV VAGY BERUHÁZÁS	15
3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása	15
3.1.1. Fejlesztési koncepció.....	16
3.1.2. Fejlesztési elemek.....	19
3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama.....	29
3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása	29
3.4. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)	31
3.5. A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése.....	32
3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése	32
3.6.1. Kistáji természeti adottságok.....	32
3.6.2. A terület elhelyezkedése, a tágabb környezet természetvédelmi értékei	33
3.6.3. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő jelenlegi természeti állapot ismertetése a terepbejárás tapasztalatai alapján.....	35
3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása	45
4. A TERV VAGY BERUHÁZÁS KEDVEZŐTLEN HATÁSAI	46
4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében.....	46

4.2.	A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása és mértéke, bemutató térképmellékletekkel.....	51
4.2.1.	Jelölő fajok:	51
23.2.1.	Jelölő élőhelyek.....	60
23.2.2.	Jelölő madárfajok:	63
23.2.3.	A kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke	71
24.	ALTERNATÍV (EGYÉB ÉSSZERŰ) MEGOLDÁSOK	72
4.1.	A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából).....	72
24.2.	A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása	72
25.	A MEGVALÓSÍTÁS INDOKAI.....	73
4.1.	A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése.....	73
4.2.	A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok valamelyike támasztja alá.....	73
26.	A KEDVEZŐTLEN HATÁSOK MÉRSÉKLÉSE	73
27.	KIEGYENLÍTŐ (KOMPENZÁCIÓS) INTÉZKEDÉSEK.....	74
28.	FELHASZNÁLT IRODALOM	75
29.	ALÁÍRÓLAP	76

1. Azonosító adatok

1.1. A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége

1.1.1. A hatásbecslési dokumentációt készíti

Készítette:

Név:

Pósán Gergely Gábor
(természetvédelmi mérnök)

Csetőné Bozó Teréz
(okl. környezetmérnök)

Hegedűs József
(okl. környezetmérnök)

Kaszás-Nagy Gyula
(okl. környezetmérnök)

Cégnév:

Bányagép Kft.

Székhely:

2234 Maglód, Sugár utca 120.

Telefonszám

70/881 2000

1.1.2. Az érdekelt neve (megnevezése), lakhelye (székhelye),

Az engedélykérő neve: Pilisi Parkerdő Zrt.
Székhelye: 2025 Visegrád, Mátyás király utca 6.
Cégjegyzékszám: 13-10-040224
Adószáma: 10901816-2-13
KSH azonosító: 10901816-0220-114-13

1.1.3. Érintett területre vonatkozó alapadatok

Helyszín megnevezése: Felleg Park fejlesztés
Tulajdonos: Magyar Állam
Vagyonkezelő: Pilisi Parkerdő Zrt
Erdőrészlet: Visegrád 1/EY1

Település	Helyrajzi szám	hrsz teljes [m ²]	Művelési ág	üzemeltetéssel érintett terület [m ²]
Visegrád	068/1	424293	erdő	19,92
Visegrád	068/2	4167	Kivett saját használatú út	4167

1.1. táblázat: A vizsgált terület ingatlan nyilvántartási adatai

2. Az érintett Natura 2000 terület

2.1 A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van

A fejlesztési terület teljes mértékben része a Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges természetmegőrzési területnek (SAC) és egyben a Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges madárvédelmi területnek (SPA).

2.2 Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak, illetve élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás

A vizsgált Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelyek értékeléséhez a Natura2000 területek 2023. év végi adatlapját (SDF) vettük alapul.

A táblázatokban szereplő kódok feloldása:

Élőhelyek:

- **NP:** Ha egy élőhely már nem található a területen, ez szerepel: x
- **Adatok minősége:** G = jó (pl. felmérések alapján); M = közepes (például részleges adatok alapján, valamilyen extrapolációval); P = gyenge (például durva becslés)
- **Reprezentativitás** (a természetes élőhelytípus reprezentativitásának mértéke a területen):
  - **A:** kiváló
  - **B:** jó
  - **C:** jelentős
  - **D:** nem jelentős
- **Relatív borítás** (az élőhelytípus által borított terület a site-on belül viszonyítva az élőhelytípus országos borításához):
  - **A:** $100 \geq p > 15\%$
  - **B:** $15 \geq p > 2\%$

- C: $2 \geq p > 0\%$
- **Megőrzési státusz** (az érintett élőhelytípus szerkezetének és funkcióinak megőrzési foka):
  - A: kiváló
  - B: jó
  - C: átlagos vagy csökkent

Globális értékelés (globális értékelése a területnek az érintett élőhelytípusok megőrzése szempontjából):

- A: kiváló
- B: jó
- C: jelentős

Fajok:

- **S:** abban az esetben, ha a fajokra vonatkozó adatok érzékenyek, és ezért minden nyilvános hozzáférést meg kell akadályozni, ez szerepel: igen
- **NP:** Ha egy faj már nem található a területen, ez szerepel: x
- **Típus:** p = állandó, r = szaporodó, c = koncentráció, w = telelő (növényi és nem vándorló fajok esetén ez állandó)
- **Populáció egység:** i = egyedek, p = párok
- **Gyakorisági kategória (Cat.):** C = általános, R = ritka, V = nagyon ritka, P = jelen van (hiányos adat)
- **Adatok minősége:** G = jó (pl. felmérések alapján); M = közepes (például részleges adatok alapján, valamilyen extrapolációval); P = gyenge (például durva becslés); VP = nagyon gyenge
- **Populáció** (A faj populációjának mérete és sűrűsége az adott területen viszonyítva az országos populációval):
  - A: $100\% \geq p > 15\%$,
  - B: $15\% \geq p > 2\%$
  - C: $2\% \geq p > 0\%$
  - D: nem szignifikáns populáció
- **Megőrzés** (az érintett faj szempontjából fontos élőhely megőrzésének foka):

- A: kiváló
- B: jó
- C: átlagos vagy csökkent
- **Izoláció** (a populáció izolációjának mértéke a területen a faj természetes elterjedtségéhez viszonyítva)
  - A: (majdnem) elszigetelt
  - B: nem elszigetelt, de elterjedési területének határán van
  - C: nem elszigetelt, a faj elterjedési területén belül található
- **Globális** (globális értékelése a területnek az érintett fajok megőrzése szempontjából)
  - A: kiváló
  - B: jó
  - C: jelentős

Faj			Populáció						Site értékelése				Várható hatás
Magyar név	Tudományos név	A faj már nem található meg	Típus	Méret		Egység	Gyak. kat.	Adatok minősége	A B C D	A B C			
				Min	Max				Pop.	Megőr.	Izo.	Glo.	
Kövi rák	Austropotamobius torrentium		p	1001	5000	i		P	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Nyugati piszchedenevér	Barbastella barbastellus		p				R	P	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Pisztrángmárna	Barbus meridionalis		p	100	500	i		M	C	B	A	B	NINCS HATÁS
Vöröshasú unka	Bombina bombina		p	1000	1000	i		DD	D				LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Sárgahasú unka	Bombina variegata		p	1000	1000	i		DD	A	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Eurázsiai hód	Castor fiber		p	10000	10000	i		P	B	B	C	B	NINCS HATÁS
Nagy hőscincér	Cerambyx cerdo		p				R	DD	C	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Skarlátbogár	Cucujus cinnaberinus		p				R	DD	C	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Szent István-szegfű	Dianthus plumarius subsp. regis-stephani		p				R	DD	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Magyar tavaszi-fésűsbagolylepke	Dioszeghyana schmidtii		p	500	1000	i		DD	C	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Mocsári teknős	Emys orbicularis	x	p				V	DD	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Sárga gyapjasszövő	Eriogaster catax		p				R	DD	C	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Csíkös medvelepke	Euplagia quadripunctaria		p				R	P	C	C	C	C	ELHANYAGOLHATÓ
Magyarföldi husáng	Ferula sadleriana		p	100000	100000	i		DD	B	B	C	B	NINCS HATÁS
Budai szakállasmoly	Glyphipterix loricatella		p				R	DD	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Janka-sallangvirág	Himantoglossum jankae		p	251	500	i		P	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Homoki nőszirm	Iris humilis subsp. arenaria		p				R	G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Magyar tarsza	Isophya costata	x	p				R	DD	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kék pattanóbogár	Limoniscus violaceus		p	2000	5000	i		P	B	C	C	C	ELHANYAGOLHATÓ
Nagy szarvasbogár	Lucanus cervus		p	500	1000	i		G	C	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ

Faj			Populáció						Site értékelése				Várható hatás
Magyar név	Tudományos név	A faj már nem található meg	Típus	Méret		Egység	Gyak. kat.	Adatok minősége	A B C D	A B C			
				Min	Max				Pop.	Megőr.	Izo.	Glo.	
Európai vidra	Lutra lutra		p				C	G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Nagy tűzlepke	Lycaena dispar		p				R	G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Hosszúszárnyú denevér	Miniopterus schreibersii		p				R	P	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Gyászszincér	Morimus asper funereus		p				P	DD	D				ELHANYAGOLHATÓ
Nagyfülű denevér	Myotis bechsteinii		p				R	DD	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Hegyesorrú denevér	Myotis blythii		p				R	P	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Tavi denevér	Myotis dasycneme		p				R	P	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Csonkafülű denevér	Myotis emarginatus		p	201	500	i		P	C	B	C	C	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Közönséges denevér	Myotis myotis		p				R	P	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Ál-olaszsáska	Paracaloptenus caloptenoides		p				R	P	C	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Csüngőaraszoló	Phyllometra culminaria		p	1001	2000	i		P	B	B	C	C	NINCS HATÁS
Piros kígyószisz	Pontechium maculatum subsp. maculatum		p				R	P	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Leánykökörcsin	Pulsatilla grandis		p	10	30	i		P	C	B	C	C	GYENGE NEGATÍV
Magyar vadkörte	Pyrus magyarica		p	201	500	i		P	C	B	C	C	NINCS HATÁS
Kereknyergű patkósdenevér	Rhinolophus euryale		p	101	250	i		M	B	C	A	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Nagy patkósdenevér	Rhinolophus ferrumequinum		p	1000	3000	i		G	A	C	A	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kis patkósdenevér	Rhinolophus hipposideros		p	50	100	i		G	C	B	B	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Szivárványos ökle	Rhodeus sericeus amarus		p	2001	5000	i		G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Havasi cincér	Rosalia alpina		p	500	600	i		G	C	C	C	B	NINCS HATÁS

Faj			Populáció						Site értékelése				Várható hatás
Magyar név	Tudományos név	A faj már nem található meg	Típus	Méret		Egység	Gyak. kat.	Adatok minősége	A B C D	A B C			
				Min	Max				Pop.	Megőr.	Izo.	Glo.	
Magyar gurgolya	Seseli leucospermum		p	5000	7000	i		G	B	C	C	B	NINCS HATÁS
Eurázsiai rétisáska	Stenobothrus eurasius		p	5	5	i		DD	A	C	A	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Harántfogú törpecsiga	Vertigo angustior		p	500	1000	i		M	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Hasas törpecsiga	Vertigo moulinsiana		p	5	10	i		DD	C	B	C	B	NINCS HATÁS

2.1. táblázat: Az érintett Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges természetmegőrzési területet jelölő fajai
(forrás: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUDI20039>)

Élőhely					Site értékelése				Várható hatás
Élőhelykód	Élőhely neve	Területi kiterjedés [ha]	Barlangok száma	Adatmin.	A B C D	A B C			
					Reprezentáltság	Relatív borítás	Megőr.	Glo.	
40A0	Szubkontinentális peri-pannon cserjések	904.37		P	C	C	C	C	NINCS HATÁS
6190	Pannon sziklagyepek	301.46		P	B	C	C	C	NINCS HATÁS
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik	602.91		P	C	C	C	C	GYENGE NEGATÍV
6240	Szubpannon sztyepppek	301.46		P	C	C	C	C	NINCS HATÁS
6510	Sík és dombvidéki kaszálórétek	482.33		P	C	C	C	C	GYENGE NEGATÍV
6520	Hegyi kaszálórétek	300,00		M	A	C	B	B	NINCS HATÁS
8150	Közép-európai hegyvidéki szilikátos sziklatörmelék-lejtők	301.46		P	C	C	C	C	NINCS HATÁS
8210	Mészkősziklás lejtők sziklanövényzete	301.46		P	C	C	C	C	NINCS HATÁS
8220	Szilikátsziklás lejtők sziklanövényzete	15,07		P	C	B	C	C	NINCS HATÁS
8310	Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok		412.00	P	B	C	B	B	NINCS HATÁS
9130	Szubmontán és montán bükkösök	5426.23		P	A	B	B	B	NINCS HATÁS
9150	Sziklai bükkösök mészkövön	602.91		P	C	C	C	C	NINCS HATÁS
9180	Lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion erdői	602.91		P	C	C	B	B	NINCS HATÁS
91E0	Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők	301.46		P	C	C	C	C	NINCS HATÁS
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek	10551.01		P	A	B	B	B	ELHANYAGOLHATÓ
91H0	Pannon molyhos tölgyesek	1507.29		P	C	C	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	7536.44		P	A	B	C	C	GYENGE NEGATÍV

2.2. táblázat: Az érintett Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges természetmegőrzési területet jelölő élőhelyei

(forrás: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUDI20039>)

Faj			Populáció						Site értékelése				Várható hatás
Magyar név	Tudományos név	A faj már nem található meg	Típus	Méret		Egység	Gyak. Kat.	Adatok minősége	A B C D	A B C			
				Min	Max				Pop.	Megőr.	Izo.	Glo.	
Jégmadár	Alcedo atthis		r				R	M	D				NINCS HATÁS
Parlagi sas	Aquila heliaca		p	0	1	p		G	D				LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Nagy kócsag	Ardea alba		c	10	30	i		G	D				NINCS HATÁS
Uhu	Bubo bubo		r	3	5	p		G	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kerceréce	Bucephala clangula		w	200	500	i		G	C	A	A	B	NINCS HATÁS
Európai lappantyú	Caprimulgus europaeus		r				C	DD	D				NINCS HATÁS
Kormos szerkő	Chlidonias niger		c	10	50	i		G	D				NINCS HATÁS
Fehér gólya	Ciconia ciconia		r				P	P	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Fehér gólya	Ciconia ciconia		c	50	100	i		M	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Fekete gólya	Ciconia nigra		r	10	15	p		G	B	A	C	B	NINCS HATÁS
Kígyászölyv	Circaetus gallicus		r	1	2	p		M	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Barna rétihéja	Circus aeruginosus		r	5	5	p		M	D				LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kékes rétihéja	Circus cyaneus		c	10	20	i		G	D				ELHANYAGOLHATÓ
Kékes rétihéja	Circus cyaneus		w				R	M	D				ELHANYAGOLHATÓ
Hamvas rétihéja	Circus pygargus		c	1	5	i		G	D				ELHANYAGOLHATÓ
Békászó sas	Clanga pomarina	x	c	1	5	i		G	D				LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kék galamb	Columba oenas		r	300	500	p		M	B	A	A	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Fehérhátú fakopáncs	Dendrocopos leucotos		p	100	100	p		M	A	B	B	B	ELHANYAGOLHATÓ

Faj			Populáció						Site értékelése				Várható hatás
Magyar név	Tudományos név	A faj már nem található meg	Típus	Méret		Egység	Gyak. Kat.	Adatok minősége	A B C D	A B C			
				Min	Max				Pop.	Megőr.	Izo.	Glo.	
Balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus		p				R	P	D				LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Fekete harkály	Dryocopus martius		p				C	DD	B	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kis kócsag	Egretta garzetta		c	5	10	i		G	D				NINCS HATÁS
Bajszos sármány	Emberiza cia		r	50	100	p		G	B	A	A	B	ELHANYAGOLHATÓ
Vándorsólyom	Falco peregrinus		p	5	10	p		G	A	B	C	B	NINCS HATÁS
Örvös légykapó	Ficedula albicollis		r	1500	3000	p		P	B	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Kis légykapó	Ficedula parva		r	30	50	p		G	A	B	C	B	NINCS HATÁS
Daru	Grus grus		c	50	100	i		G	D				NINCS HATÁS
Rétisas	Haliaeetus albicilla		c	5	15	i		G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Rétisas	Haliaeetus albicilla		w	5	15	i		G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Rétisas	Haliaeetus albicilla		r	1	1	p		G	D				NINCS HATÁS
Töviszúró gébics	Lanius collurio		r				C	P	D				LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Közép fakopáncs	Leiopicus medius		p				C	DD	B	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Erdei pacsirta	Lullula arborea		r				R	P	C	C	C	C	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Kis bukó	Mergellus albellus		c	30	50	i		G	C	A	A	B	NINCS HATÁS
Kis bukó	Mergellus albellus		w	30	50	i		G	C	A	A	B	NINCS HATÁS
Barna kánya	Milvus migrans		c	1	5	i		G	D				ELHANYAGOLHATÓ
Hegyi billegető	Motacilla cinerea		r	30	50	p		M	B	A	A	B	ELHANYAGOLHATÓ
Bakcsó	Nycticorax nycticorax		c	5	10	i		G	D				NINCS HATÁS
Halászsas	Pandion haliaetus		c	5	10	i		G	C	A	A	B	NINCS HATÁS
Darázsölyv	Pernis apivorus		r	30	50	p		M	B	B	C	B	ELHANYAGOLHATÓ
Hamvas küllő	Picus canus		p	20	20	p		M	C	B	C	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ
Partifecske	Riparia riparia		r				C	M	D				NINCS HATÁS

Faj			Populáció						Site értékelése				Várható hatás
Magyar név	Tudományos név	A faj már nem található meg	Típus	Méret		Egység	Gyak. Kat.	Adatok minősége	A B C D	A B C			
				Min	Max				Pop.	Megőr.	Izo.	Glo.	
Küszvágó csér	Sterna hirundo		c	5	10	i		G	C	B	C	B	NINCS HATÁS
Uráli bagoly	Strix uralensis		r	10	30	p		G	B	A	A	B	NINCS HATÁS
Karvalyposzáta	Sylvia nisoria		r				C	M	C	A	A	B	LEGFELJEBB ELVISELHETŐ

2.3. táblázat: Az érintett Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges madárvédelmi területet jelölő madárfajai
(forrás: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUDI10002>)

3. A terv vagy beruházás

3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása

A Visegrád település közelében elhelyezkedő Mogyoróhegy Magyarország kirándulók által leglátogatottabb térségében helyezkedik. A tervezés célja a jelenleg szerény körülmények között működő Mogyoró-hegyi vadbemutató kert aktív turisztikai kínálatának fejlesztése, változatos, egész évben használható elemekkel egy egyedi, családi élményt nyújtó kirándulóhely kialakítása. Az országosan is kiemelkedő mértékű látogatószám nagyon jó lehetőséget teremt a természeti környezethez és az élővilághoz kapcsolódó szemléletformálásra. Ezt a célt szolgálja a kialakítandó Visegrádi Fellepark.

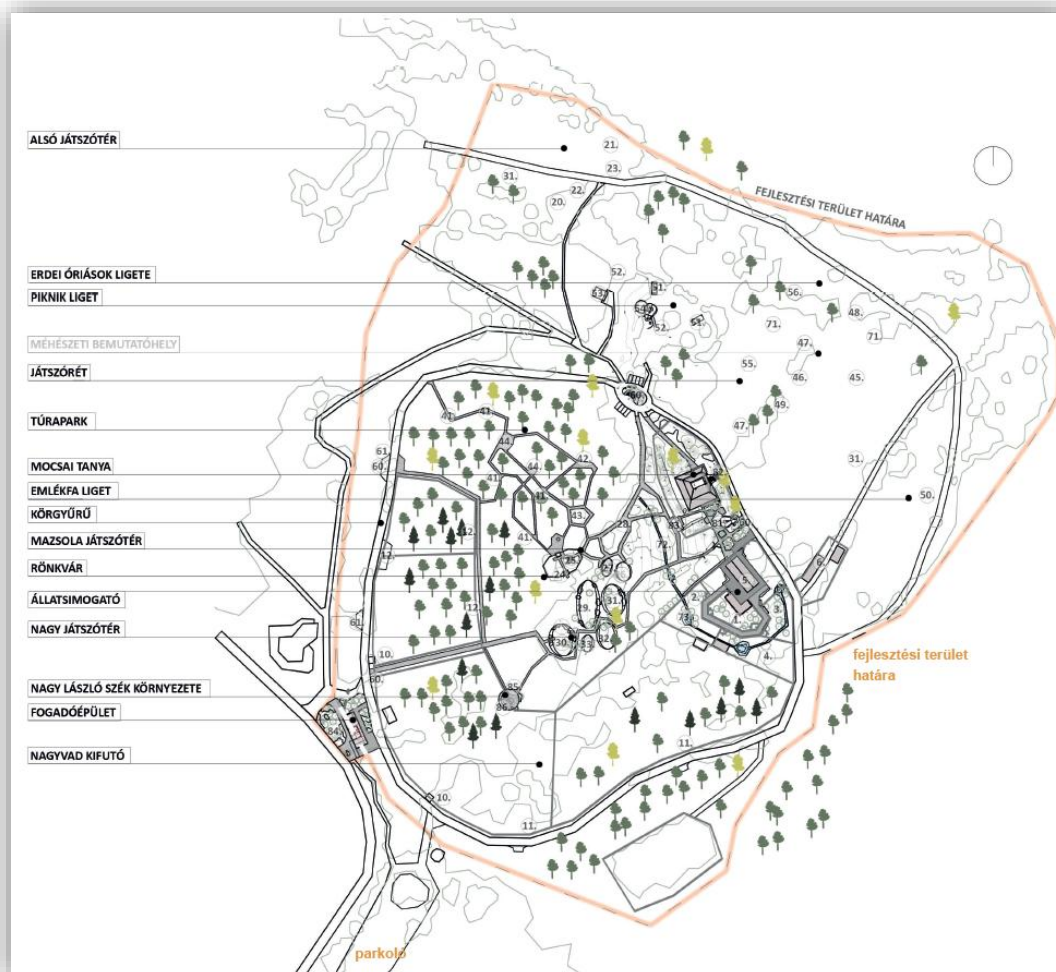
A Mogyoróhegyen található Visegrád 1EY1 erdőrészletbe látogatókat ma csak az évtizedekkel ezelőtt épített, sokak által ismert és látogatott, de mára elavult vadbemutató kert, a korábban szolgálati lakásként funkcionáló, de jobb sorsra érdemes, Makovecz Imre által tervezett Mócsai-tanya, valamint az egykor nagy népszerűségnek örvendő, mára szinte teljes mértékben elhasználdott népi játszótér fogadja. A park további épített elemei elszórtan helyezkednek el a pihenő, táborozó és állatbemutató helyek mentén. A berendezési tárgyak nagy része a nemrégiben telepített egységes bútorcsaládból valók. A meglévő információs rendszer nem egységes, különböző korokban, eltérő anyaghasználattal készített hiányos információs felületekből áll. Az állatbemutatók karám szerkezete vegyes és helyenként javításra szorul.

Ezen kedvezőtlen állapot megszüntetése és a térség további fejlesztése érdekében a Pilisi Parkerdő Zrt. a napjainkban tapasztalható társadalmi igényekhez igazodva, a Fellepark projekt részeként szeretne „Mogyoró-hegyi Ökoturisztikai Központ” néven egy aktív turisztikai célpontú környezeti nevelést és ismeretterjesztést, valamint gyermekes családok erdei környezetben történő kikapcsolódását szolgáló közjóléti objektumot létrehozni.

Legfőbb cél a környezeti nevelés, mellyel a gyerekeket, családokat és az összes látogatót szeretnék közelebb hozni a természethez a modern szemlélettel tervezett látnivalók bemutatása által. A tervezett ökoturisztikai koncepcióban hangsúlyt az ÖKO-ra szeretnék helyezni, a turisztika pedig az eszköz lenne a fenti célok eléréséhez.

A Pilisi Parkerdő Zrt. természetközeli erdőgazdálkodásának lapja az örökerdő-gazdálkodás koncepciója, mely az erdőművelési gyakorlat során a természetes erdőkben (őserdő) lejátszódó erdődinamikai folyamatok modellezése. Ezen felül az élőhelyek változatossága, és az erdőben jelenlévő holtfa mennyisége és minősége jelzik a természetközelséget. Vadgazdálkodás során a természetközeli erdőgazdálkodás feltételeinek biztosítása érdekében: A vadgazdálkodás elsődleges célja az erdei ökoszisztéma működőképességének támogatása. Nem a mennyiségi, hanem a minőségi vadállomány fenntartása a cél. Szisztematikus vadhatás monitoring kialakítása a vadállomány környezetre gyakorolt hatásának monitorozása érdekében. A vadon élő állatok számára természetes táplálékot biztosító, gazdag, fajokban sokszínű, megújulni képes élőhelyek kialakítása mesterséges takarmányozás helyett, továbbá kerítések nélküli erdő- és vadgazdálkodás. A tervezett fejlesztés kivitelezése során is ezen elvekhez szeretnének igazodni, majd a megvalósulást követő üzemelés során pedig be is szeretnék mutatni.

Alább látható a tervezett Park szerkezete:

1. ábra: A fejlesztési terület

3.1.1. Fejlesztési koncepció

Vadbemutató helyek, játszótér, állatsimogató, tanösvények, közösségi terek és környezetük

A tervezési terület az erdőtörvény hatálya alá tartozó erdőterületet öleli fel. A Mogyoró-hegyi Ökoturisztikai Központ helyén jelenleg vadbemutató kert és kiránduló hely működik. A fejlesztés során egy kerítéssel védett területen helyet kap egy felújított, a hazai vadfajokat és vadon élő állatokat bemutató vadaskert, egy vadon élő kisállatokat bemutató rész, egy őshonos háziállatokat bemutató parasztudvar állatsimogatóval, és az ezek működtetéséhez szükséges takarmánytároló, istálló.

A kifutók mentén kialakított állat megfigyelő helyek, fajleíró felületek is egyben játékos szemléltető, oktató eszközökkel vannak felszerelve (távcső, terepi nagyító, fülelő kürtök, élmény fényképező és etető elem, tapogatók, nyomkeresők, faragott szobrok, tápláléklánc forgatók stb.)

A rönkvár átalakítása során a Pilisi túraútvonalakat (kerékpáros, autós, gyalogos) népszerűsítő „Talpad alatt a Pilis” interaktív tájékoztató tanösvény kap helyet. Ezen elem kiegészül a Mócsai-tanyában található érintőképernyős interaktív felülettel, ami bemutatja a környék (Pilis) látványosságait, csillagtúra lehetőségeit (bakancsos, autós, kerékpáros, lovas egy és több napos utak) és kedvet csinálva a látogatók megtervezhetik a következő kirándulásukat. A rönkvár egy kis hollófészek szerű kilátót is kapna a Parkerdő logó madárszobrával. A mezítlábas, illatos gyógynövényes ösvény a szórakozási lehetőségen felül a gyermekek érzékelési és tájékoztatói készségeit is fejleszti.

Az egyes objektumokat andezit zúzalékkal stabilizált, gyalogos nyomvonalak kötik majd össze, helyenként tölgyfa palló tereplépcsővel. A rönkvár alatti árnyékos hagyásfás ligetben a kicsik játszóterében felnagyított termések, levelek és rovarok (helyi jelentőségű védett természet elemeivel) teszik varázslatossá a játékélményt (óriás fűrészlábú szöcske, méhek és szarvasbogarak felnagyított mászószoborként).

Közösségi térként kialakítunk egy kb. 40 fő befogadására alkalmas fedett esőbeállót, amely tájba illő módon, fából készül. A Mócsai-tanya épületében kap helyet egy természetismereti kiállítás és a közelben egy korszerű többszemélyes fával burkolt konténer mosdó. (Makovecz stílusú pikkelyszerű borítással), amely két szintjével a fenti játszóteret és a büfét szolgálná ki.

A vadbemutatót napjainkban egy kiépített, murvázott úton lehet alulról megkerülni, az épített út a Mogyoróhegyi étterem és Mócsai-tanya között halad, ezáltal a Mócsai-tanyához vezető műúttal együtt egy teljes körutat képez. A vadbemutató kert északi oldalában egy murvával felszórt pallós tereplépcső vezet a dombtetőre.

Az ösvények mentén vadmegfigyelő dekkeket (kiemelt terasz) alakítottunk ki úgy, hogy a látogatók a kifutók terébe tudnak lépcsősoron felmászni. A megfigyelőhelyeken távcső, fajleíró táblák és fotózáshoz kialakított csalogató etetők lettek kialakítva.

Kiemelt figyelmet fordítanak az anyaghasználatra, mely tájba illően jellemzően fa és az eredeti formavilág megtartására, melyet leginkább Makovecz Imre munkássága fémjelez.

Az új burkolati elemek minimalizálására törekшенek, mellette vízáteresztő és vízvisszatartó megoldások alkalmazásával ökológikus csapadékelvezetést valósítanak meg.

A konkrét kiviteli tervezési fázis jórészt még hátra van, az élményelemek, tanyaépület, WC felújítások, fogadóépület kapcsán minden tervezői megoldás aláveti magát a környezetvédelmi, természetvédelmi szempontoknak. Így a fejlesztési elemek a jelen Natura 2000 hatásbecslés és az Előzetes Vizsgálatot lezáró Határozat szellemében tervezhetők és valósíthatók meg. A tervezési fázis a DINPI-vel történő szoros együttműködéssel fog zajlani a szakmai anyagok előkészítése, műszaki tervezés, felügyelet stb. formájában. Így a kivitelezés előkészítése során a DINPI természetvédelmi szakmai felügyeletet adhat, mely során pl. kijelölhetők védett növények azon élőhelyei, melyeket beruházás nem érinthet/be kell keríteni stb. A kivitelező az organizációs tervét a DINPI bevonásával készíti el majd.

Interaktivitás

A tanösvények egy interaktív több elemes komplex létesítmény részét képezik. Nem a szokványos módon kommunikálnak a látogatókkal. Megtapasztalható élményeket, ismereteket nyújtanak a méhészet és a beporzás témakör elemeivel, az érzékszerveinkkel és a tájékoztatói készségünkkel

kapcsolatban. Itt helyet kapnak az ügyességi, mozgalmas feladatok, statikus szoborjátékok és tájat megfigyelő és elgondolkodtató ismeretek.

A központi téma az aktív túrázás, érzékszerveink játékos megtapasztalása, a Pilis, a természeti világ, méhek, beporzás, rovarvilág, természetvédelem és méhészeti hagyományok (tájgazdálkodás) egy tájba illesztett tanösvényben megelevenedve. A természetes (natúr hatású) anyaghasználat, alacsony fenntartási költség és tematikájában témához illő megjelenés jellemzi kialakításunkat.

A kialakított útvonalak a jellegzetes táj sokszínű arcát mutatja be: virágos kert, rét/legelő, hagyásfás beerdősülés, erdő széle és mély erdő, vizes élőhely, csaltos bolygatott terület, beállt védett terület, kaszáló, esőkert-vízmegetartást biztosító erózióvédelmi árkok és élőhely rekonstrukció. Ezen helyeket ismertető információs tájtblák a pihenőhelyek közelében lennének felállítva.

Ökológikus szemlélet

Az őshonos helyi növények megmaradását és elterjedését segítő termőföld és vízmegetartó megoldások alkalmazása kiemelten fontos a jelenben többször kialakult aszályok átvészelésére. A hatékony vízelvezető és vízmegetartó csapadékvíz- és viharvíz kezelő rendszerek kis élőhelyszigeteket és hálózatot alkotnak majd a helyi állatvilág életterének jobbátételére. A vadbemutató kert kifutóiban jelentős talajerózió tapasztalható, ami ökológikus vízelvezetési módszerekkel tábaillesztett vízmegetartó vápákkal és tókákkal lassan megállítható.

Az újonnan ültetett cserje és fafajok külön védett kerítéssel tudnak megmaradni a kifutókon belül.

A mezővédő erdősávok további beerdősítése és cserjékkel történő gazdagítása javasolt, különösen a bogyós gyümölcsökkel és nyárvégi virágzó cserjékkel.

A koncepcióban szereplő emlékliget egy újonnan kialakított hely, ahol a látogatók az erdészettel karöltve szervezeten ültethetnek vadon termő gyümölcsfákat és állományalkotó fajokat (megszületett vagy elhunytak részére esetleg események emlékére). A hely tetszőlegesen látogatható bárki által, de mint egy örökbefogadó a liget fáinak lehetnének gazdái. A helyre egy landart szoborkompozíció hívná fel a figyelmet egy óriásszobor formájában. A helyet "őrző" mesebeli-tündéri lény a fák egy csoportját őlelné át, felhívva a figyelmet az élővilág védelmére. A deszkákból készült óriás szobor egyben egy ikonikus fotózkodó hely és kirándulási, piknikezési célpont is lenne.

A Mogyoró-hegyet jelenleg sétatutak, turista ösvények, murva- és aszfaltos utak hálózák be. A kiemelt jelentőségű csomópontok (központi bejárat, elosztópontok, Mócsai-tanya) új aszfaltozása és szükséges parkolóhelyek kialakítása javasolt. Az egyes objektumokat andezit zúzalékkal stabilizált nyomvonalak kötik majd össze. Ezek és a már meglévő földutak mentén szükség lesz cserjeirtásra, a behajló ágak visszavágására, útprofil igazításra, korszerű vízelvezető vápákra.

Az elöregedett, korhadt, veszélyes fák kivágás után helyben hagyva a holtfa állományt gazdagítják. Közös kupacra hordva a helyi aljnövényzet egy védettebb foltban tud megerősödni, egyben táplálékot és menedékhelyet biztosítva kisemlősöknek, rovaroknak és madaraknak.

A nagyvad kifutókban jelentős mértékű erózió miatt kiemelten fontos a talaj- és gyökérvédelem.

A sík területeken vízvisszatartó kelyhek kialakításával, fák között rönkök és gally kötegek kihelyezésével foghatjuk meg a lefolyó vizet és talajt. A kialakított foltokba és köré elkerített cserjés ültetendő.

A leszakadó partfalszerű meredek helyek vesszőfonatokkal és teraszos rönk támfalakkal stabilizálhatók.

Az ökológikus szemlélet fontosságára és népszerűsítésre több információs táblával is felhívjuk a figyelmet.

3.1.2. Fejlesztési elemek

1. Parkoló felújítás

A kialakítandó parkoló a Panoráma út mellett található, arról szabályosan lecsatlakozó útról közelíthető meg.

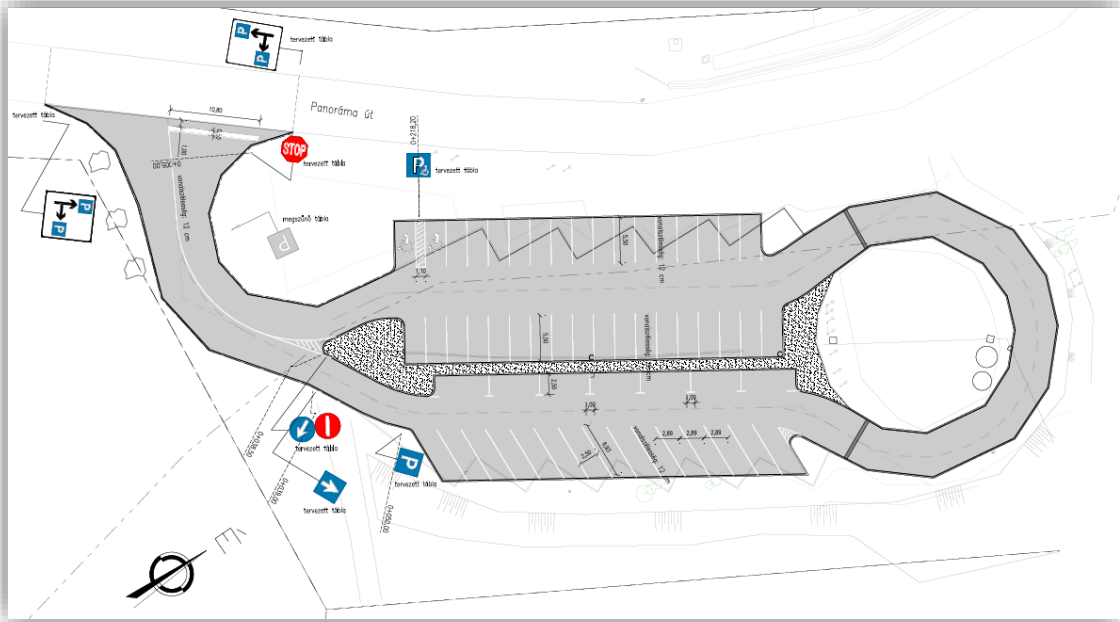
A kijelölt területen összesen 57 db személygépkocsi parkoló helyet lehet kialakítani. A nagy aszfaltfelületet egy szigettel tervezik kettéválasztani, mely a meglévő fordulóval összeköthető. A sziget szélessége 2,00 m, mely alkalmas növényzet ültetésére, valamint erdészeti tájékoztató táblák elhelyezésére.

A szegélyek elbontásánál, valamint a középsziget építésénél a meglévő aszfalt burkolatot 30 cm szélességben vissza kell bontani. Az építés során kisebb mértékű bozótírtást kell végezni. Az egész felületen 2 cm-es marást alkalmaznak, majd 4+1 cm-es aszfalt kopóréteg terítést.

A tervezett felújításhoz a Duna-Ipoly Nemzeti Park hozzájárult, ennek dokumentumát mellékeljük.

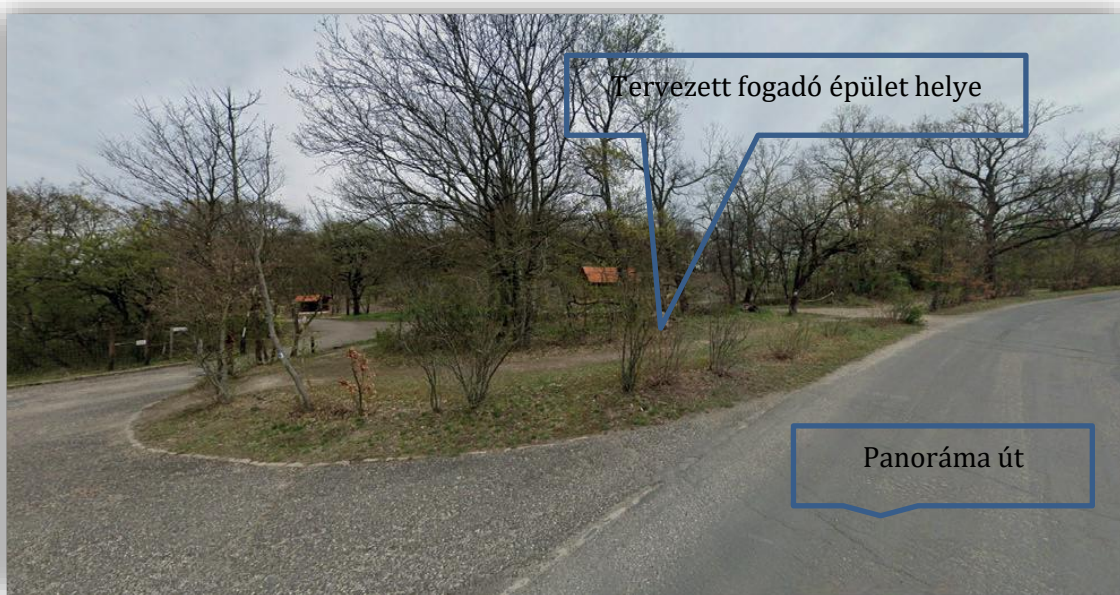

2. ábra: Parkoló jelenleg

3. ábra: Parkoló a tervezett átépítés után

2. Bejárat, fogadótér

4. ábra: Bejárat jelenleg

5. ábra: Bejárat, fogadótér tervezett állapot

3. Információs rendszer és utak

A Mogyoró-hegyi Ökoturisztikai Központ területén a meglévő és a tervezett közjóléti nyomvonalak elágazási pontjaiban a tovább haladási lehetőségek egyértelműsítésére jelzésrendszer elhelyezése szükséges, amely a tovább haladás irányát és a megközelíthető objektum nevét tartalmazó festett irányító táblák, és áttekintő térképpel ellátott információs táblák kihelyezéséből áll.

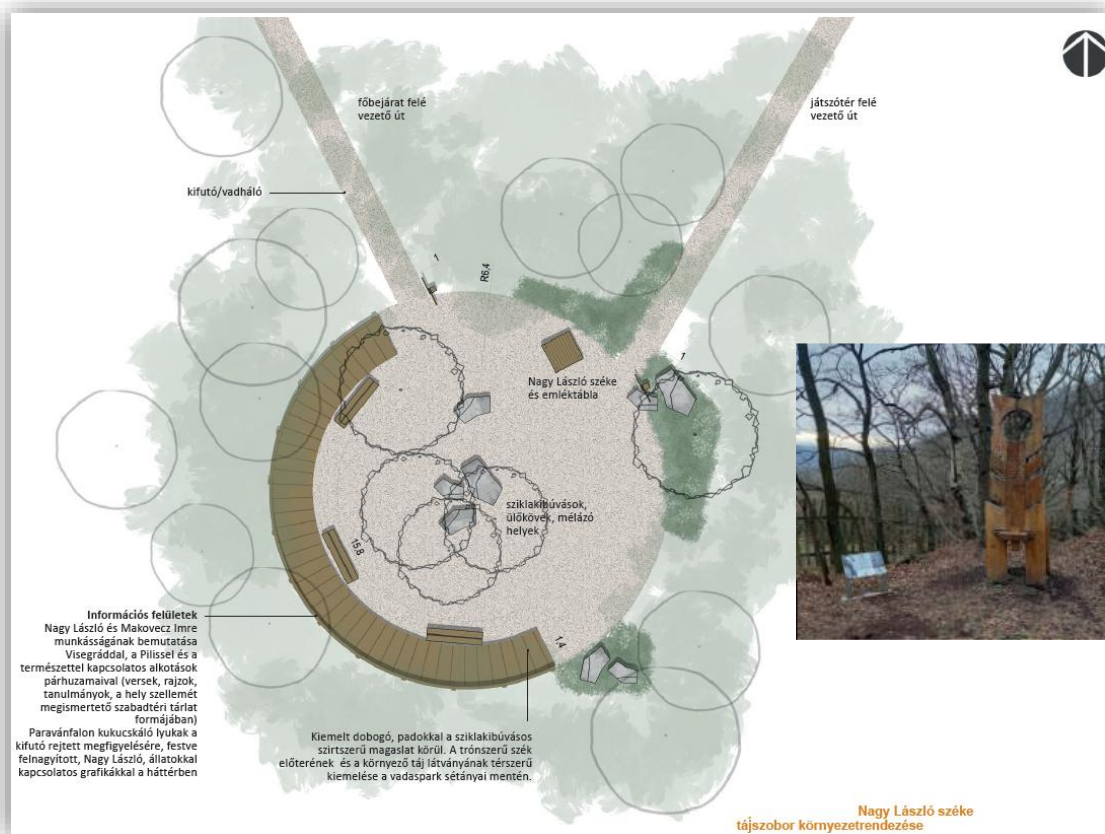
Az információs táblák telepítési helyszínei kapcsán a leglényegesebb szempont, hogy a fontosabb területeken (állati takarmányozást szolgáló épület, játszótér, vadbemutató kert, Mócsai-tanya) kerüljön telepítésre 1-1 átnézeti térképpel ellátott információs tábla, amely segíti a látogatók tájékozódását, és felhívja az ide érkezők figyelmét a fejlesztési terület létesítményeire, felkeltve ezáltal az ide érkezők érdeklődését. A parkban az ismeretterjesztést különböző információs táblák, a tájékozódást pedig irányító táblák segítik majd, melyek a Parkerdő arculatának megfelelően azonos anyaghasználattal és egységes grafikákkal készülnek.

6. ábra: Központi információs pont

A fő elemek az alábbiak lennének: info pontokon elhelyezett központi térképes tájékoztató tábla, helymeghatározó térképes piktogramos tábla, irányjelzők, feliratok, növénytáblák, információs táblák, hely és fajleíró interaktív táblák, egyéb tanösvényszerű táblák. A telepített útirány jelző táblák kialakítása lehetőleg egyenes, henger formájú szíjácsmart akácoszlop, átmérője legalább 140 mm. Hossza 2800 mm. Az oszlop talajfelszín alatti részzeit és a talajtól felfelé számított 200 mm magasságig a korhadást hatékonyan akadályozó felületkezelést kell alkalmazni. (Ez lehet kátrányozás, égetés, bitumenes kezelés bemártással, impregnálás műgyantával.) Az oszlopokat az időjárásnak, kiemelésnek, kidöntésnek, elfordításnak ellenálló módon, a talajtípusnak megfelelően, 700 mm mélységben szükséges telepíteni.

4. Nagy László széke

7. ábra: Nagy László széke

5. Mócsai-tanya és környezete

Jelen fejlesztés keretében koncepcióterv készült az épület hasznosítására, mint büfé és központi turisztikai tájékoztató pont.

Az épület eredetileg büfé funkcióval rendelkező tanyaépületnek készült. Az elmúlt időben funkciója, a lakóépület felé ment el. Jelenlegi tervezési feladat része, a valamikor tervezett büfé funkció visszaállítása, valamint az épület további részén, a Pilis bemutatására szolgáló, interaktív kiállítótér kialakítása, amely egész évben tud látogatókat fogadni.

Az épület "kerített ház" jellegű, "U" alakú épület. Az egyik szárnyban büfé és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló és vizes helyiségek kapnak helyet. A másik szárnya, a kiállítási tér. Mindkét térhez, közvetlen teraszkapcsolat van, amely teraszok jól elkülönülnek egymástól. Az eredeti tervek szerint a tetőtér (padlástér) nem beépített, amit később mégis hasznosítottak. Ide kerülne, az épület üzemeltetéséhez kapcsolódó, szolgálati helyiség.

Tervezett munkálatok jellemzően felújítási, átépítési munkák.

8. ábra: Mócsai-tanya és környezete

A beruházás keretében egy épület (Mócsai-tanya épület és 1 db meglévő vizesblokk) kerül teljes körűen felújításra, továbbá szükség szerint egy WC/mosdóhelyiség kerül kialakításra a tanya épület mögötti területen.

Az épület jelenleg lépcsőn keresztül közelíthető meg, az akadálymentesítést figyelembe véve az épület 80-90 cm-t lentebb süllyesztenénk, és a terep ennek megfelelően hozzá rendeznénk. Fontos szempont, hogy az épületnek télen is üzemelnie kell, így szükséges az épület szigetelése is. Az eredeti terveket ennek megfelelően szükséges módosítani.

Az épület továbbra is részben terepbe süllyesztve jelenne meg, a teherhordó falszerkezet monolit vasbeton szerkezet. Az épület aljzata a koncepció terveknek megfelelően hőszigetelésre kerülne, 2 rtg. bitumenes talajnedvesség elleni szigeteléssel, majd úsztatott aljzatbetonra csúszásmentes kerámia burkolat kerülne.

A föld feletti függőleges teherhordó szerkezet az eredeti terveknek megfelelően íves fa szarufa tartók, a szarufák között és felett megfelelő hőszigetelés kialakításával. A hőszigetelés felett átszellőztető réteg, majd lécezésre teljes felületen természetes palafedés készülne az eredeti terveknek megfelelően.

Az épület eredeti kontúrja megmaradna azonban belső elrendezése a mai előírásoknak megfelelően kerülne kialakításra.

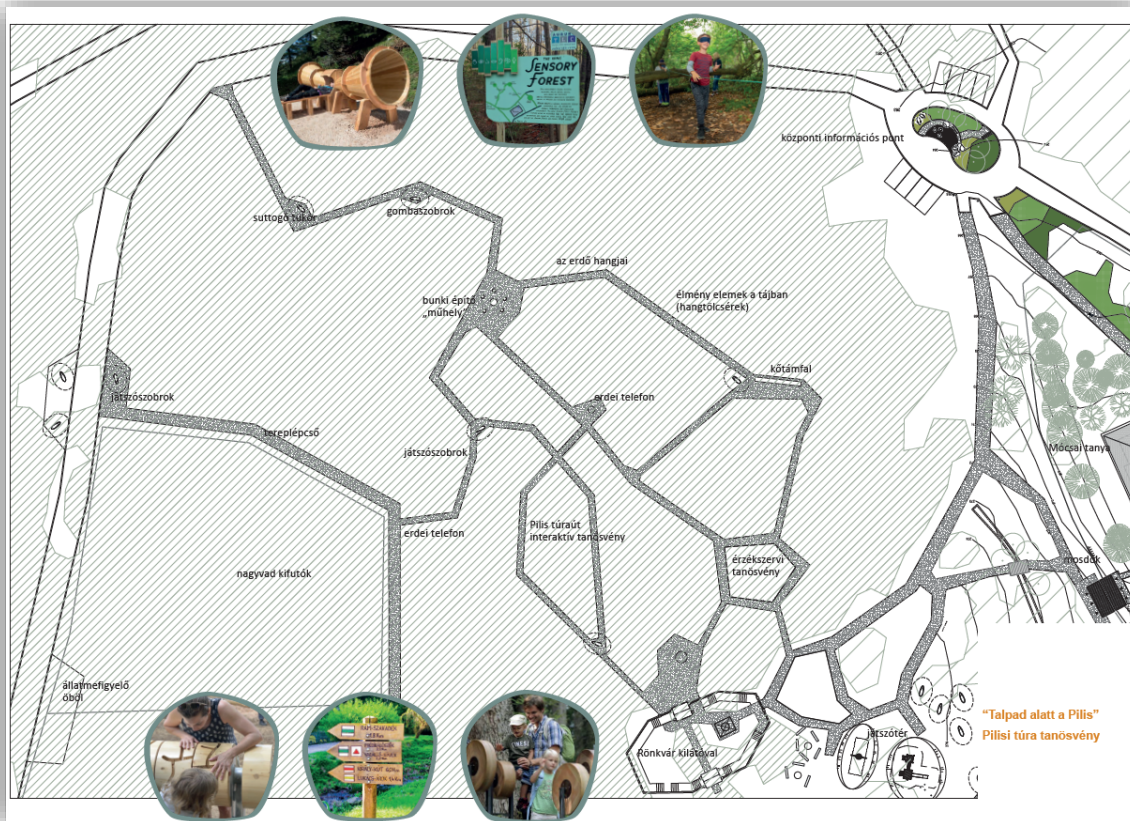
6. Központi játszótér

A gyermekek önfeledt szórakoztatását szolgálja a részben megépítésre, részben felújításra kerülő korszerű erdei játszóhely, amely az alábbi elemeket foglalja magába: koordinációs képességek fejlesztésére is alkalmas kalandpályák, mezítlásos ösvények „Talpad alatt a Pilis” túra tanösvény, a hely ikonikus elemévé válható Fanyűvő játszótér, kilátós rönkvár felújítása, illetve bővítése. Új játszóhelyek a piknikező helyek mentén kialakított csúszdadombok, szabadidő játékos elemek, valamint a kisállat kifutó előterében kialakított interaktív egyensúlyozós elemek.

9. ábra: Központi játszótér

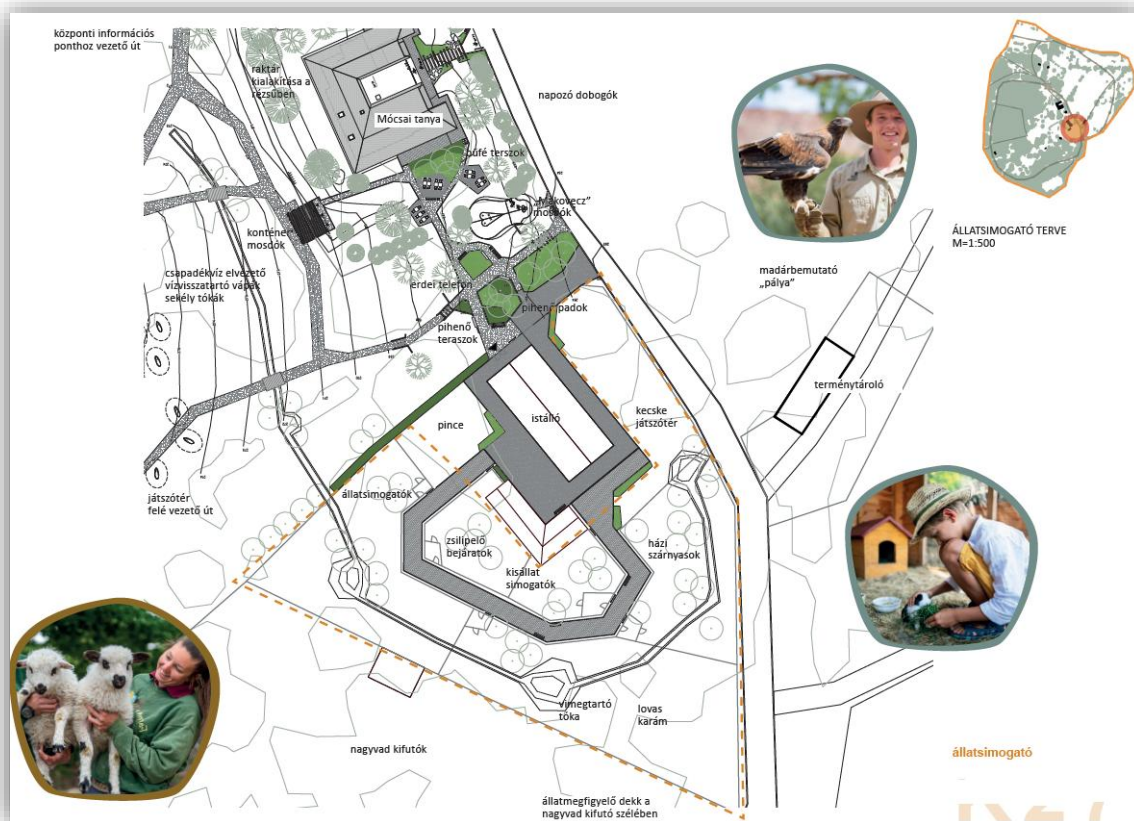
7. Pilis túra tanösvény

10. ábra: Pilis túra tanösvény

8. Állatsimogató

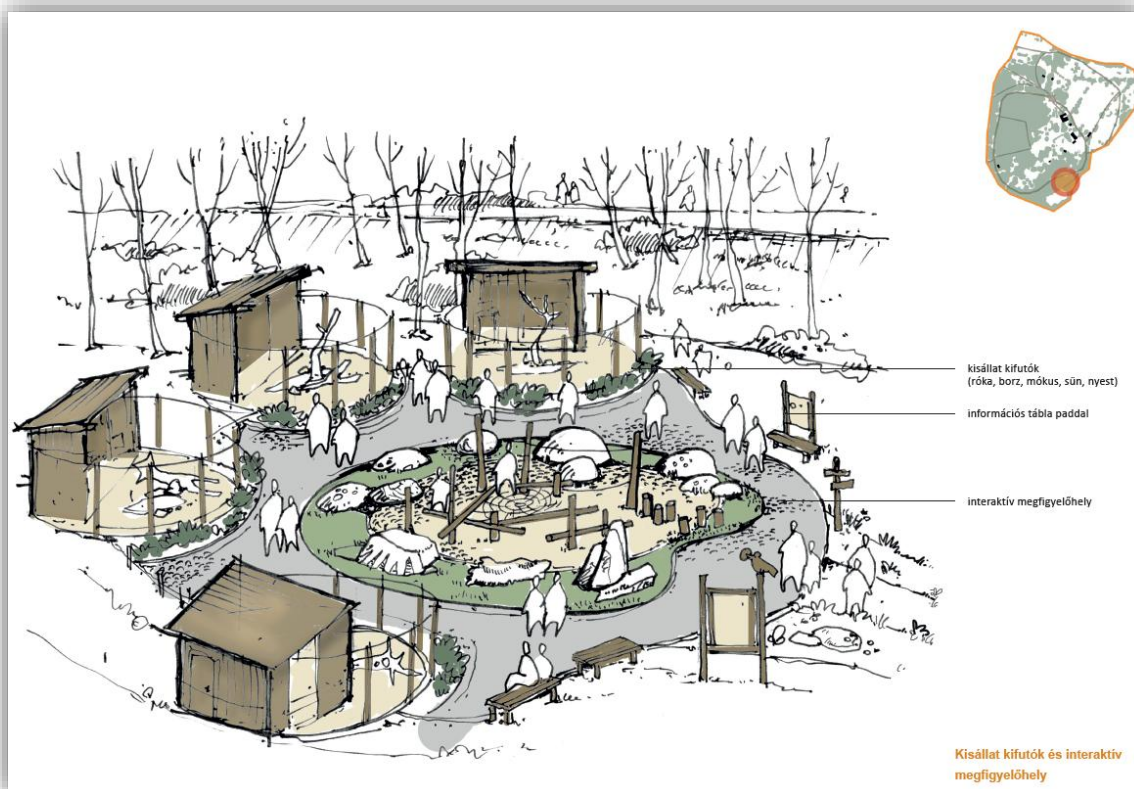
A Mogyoró-hegyi Ökoturisztikai Központ legfontosabb eleme a vadbemutató és az állatsimogató kert. A fejlesztés keretében helyenként új karámrendszer kerül kiépítésre, amely lehetővé teszi a bemutatott állatok megfigyelését. A kialakítani kívánt sétány a különböző fejlesztési helyszínek attrakcióit, az itt található létesítményeket hivatott összekapcsolni, miközben az áthaladó kirándulók élményszerű betekintést nyerhetnek a vadbemutató kert lakóinak mindennapjaiba, megfigyelhetővé téve azok viselkedését. A vadbemutató kertben valamennyi vadászható nagyvad faj (gímszarvas, dámszarvas, szikaszarvas, őz, muflon és vaddisznó) megtekinthető lesz. Az egyes vadfajok egymástól elkülönített részeken kapnak helyet. Kiemelt attrakció lehet a szoktatott, szabadon tartott, etethető, simogatható dāmvdak csapata, akikkel mindig más helyeken találkozhatnak.

11. ábra: Állatsimogató

9. Kisállat kifutók és interaktív megfigyelő hely

A kisállat bemutató egy szintben jól elkülönített teraszon kap helyet. Formája egy mancs, amely képzeletbeli lenyomatában helyezkedhetnek el a kifutók (róka, borz, mókus, sün, vadmacska, nyest stb.). Középen egy közetbemutató interaktív egyensúlyozós „élőhely” játszóhely marasztalja a látogatókat. Körben információs felületek és padok találhatók.

12. ábra: Kisállat kifutó

10. Szénatároló szín és nyári lóállás

A vadbemutató kertben egy új szénatároló színt és nyári lóállást épülne összesen 146 m² alapterületen, a területen tartott vad és ló tartásához szükséges széna - bálákban való tárolásához. A tárolószín déli oldalán lovak nyári legelőjére nyilván nyári lóállás tervezett. Az új szín és lóállás a területen korábban épült tanyaépülettől déli irányban, a meglévő, de bontásra ítélt szín helyére épülne a lovak számára elkerített legelő szomszédságában. Az épület földszintes kialakítású. Az alapozás méretezett vasbeton lemezlap, a falak ácsolt fa pillérvázzal készülnek, lemez fedéssel.

A Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály PE/ETDR-EP/9298-11/2022. számon építési engedélyt adott (4.melléklet).

11. Termény és szerszámtároló

A tervezett tároló építményben a vadspark állatainak etetésére szánt termények - fedett de nyitott módon - tárolását tervezik megoldani, a zárt egységekben pedig a kiségek és kéziszerszámok, illetve egyes termények kapnak helyet.

A 149 m² területű épület földszintes kialakítású. Az építmény téglalap alaprajzú. Nyitott-fedett színként épülő fa szerkezetű építmény, a közepében elhelyezve egy téglalap alakú zárt tárolóval. A téglalap mag jelentős szerepet kap az építmény globális merevítésben, a fa szerkezetű színnel tartószerkezeti értelemben is össze van kapcsolva. Az építmény alaprajzi befoglaló méretei 21,9m x 7,73m. Egy dilatációs egységként készül. A tároló 7,86m x 6,00m alaprajzi méretű, a D-i

homlokzat mentén egy síkban van a fa építménnyel. Az építmény vasbeton sávalapokkal, vázkerámia falakkal és fa oszlopokkal, valamint fa tetőszerkezettel készül. A tetőszerkezet a nyitott és a zárt építményrész között folytonos kialakítású.

A Pest Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály PE/ETDR-EP/12924-7/2022. számon építési engedélyt adott.

3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama

A tervezett beruházás mérete közepes, jelentősége rekreációs szempontból nagy, mivel a turisztikai szempontból igen frekvenciált helyen egyedülálló bemutató-szemléletformáló-(aktív) pihenést szolgáló komplexum jönne létre. A tervezett kialakítások eredményeképpen az állatok és növények természetes élőhelyét fogják modellezni.

A tervezett fejlesztést várhatóan a 2025. év során a hatósági és tulajdonosi engedélyek, hozzájárulások beszerzésének függvényében tervezik. Az építést nappali 1-2 műszakban tervezik, teljes időtartama várhatóan az 1 évet nem haladja meg.

3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása

A fejlesztési terület nagysága kb. 15,6 ha. Azonban ennek töredékén, de sok helyszínen történik konkrét fejlesztés. A tervezés jelenlegi fázisában pontos területadatokkal nem szolgálhatunk, annak koncepcionális jellege miatt.

Az élővilágvédelmi hatásterület legfeljebb a fejlesztési terület határáig terjed.

Az érintett területen előforduló Natura 2000 élőhelyek és a fejlesztési koncepció

13. ábra: Natura 2000 jelölő élőhelyek és a fejlesztési koncepció
(DINPI adatszolgáltatása alapján, melyet a bejárás tükrében elfogadtunk)

ÁLLATSIMOGATÓ	MÉHÉSZETI ÉS BEPORZÓ BEMUTATÓHELY II.ÚT
1. kisállat kifutók	45. virágos rét
2. ló és szarvasmarha kifutó	46. rovarhotel
3. baromfi kifutó	47. méhsejt kuckó
4. juh kifutó	48. méhsejt esőbeálló/kilátó dekk
5. istálló	49. tematikus interaktív elemek
6. széna és takarmánytároló	EMLÉKFA LIGET
NAGYVAD KIFUTÓK	50. óriás szobor
10. fedett etetőhely	PIKNIK LIGET
11. vadbetekintő dekk	51. fészekhinta
12. állatmegfigyelő öböl	52. tűzrakók
ALSÓ JÁTSZÓTÉR	53. meglévő esőbeálló
20. rozsdamentes rézsűcsúszdák	54. meglévő vizesblokk
21. játszótéri drótkötélpálya	JÁTSZÓRÉT
22. rugós ugrós játékok	55. játszórét, akácrönk oszlopok, frizbi-golf-kosár
23. rugós rönkök	ERDEI ÓRIÁS EMLÉKLIGETE
RÖNKVÁR	56. erdei óriás (land art szobor)
24. megújított rönkvár interaktív infórendszerrel	KÖRGYŰRŰ
25. fészek kilátó (max. 5 méter)	60. infópontok
MAZSOLA JÁTSZÓTÉR	61. játszósobrok: erdei állatok
26. mazsola játszóvár és forgó	ÖKOLÓGIKUS CSAPADÉKVÍZKEZELÉS
27. mazsola fészekhinta	71. övások
28. rugós figurák (bogarak)	72. viharvízgyűjtő vízelvezető árok
NAGY JÁTSZÓTÉR	73. esőkert, tóka, vizes élőhely
29. egyedi óriási játszótéri szobor	MÓCSAI-TANYA
30. kalandmászóka rendszer	81. teraszok
31. hinták	82. bejárati tereplépcső
32. óriás mászható termések	83. fa burkolatú konténer vizesblokkok
33. óriás lengőkötélhinta (10 személyes)	FOGADÓ ÉPÜLET
TÚRAPARK	84. játszósobrok: alvó vaddisznók
41. játszósobrok: erdei gombák	sziklakibúvások
42. kőtámfal	NAGY LÁSZLÓ SZÉK KÖRNYEZETE
43. érzékszervi játékok	85. Nagy László Szék
44. lábas fűzkunyhó	86. állatmegfigyelő/ szabadtéri tárlat dekk

14. ábra: A fenti ábra egyes pontjainak magyarázata

3.4. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)

A tervezett fejlesztés keretében 2025. évben tervezési munkák és engedélyeztetési eljárások megkezdése tervezett, 2026-ban engedélyeztetések befejezése és közbeszerzési eljárás lebonyolítása, majd ezeket követően a projekt várható kivitelezési ideje tervezetten legfeljebb egy év.

Élővilágvédelmi szempontból a kivitelezéshez kötődően a tervezett fogadóépület kivitelezési munkálatai a legszámottevőbbek, azonban az a Panoráma út mellett és a környező étterem szomszédságában kerül megépítésre, így nincs olyan érzékeny faj a környéken, melynek természetvédelmi helyzetét befolyásolná. Az egyéb kisebb infrastrukturális elemek telepítése a jelenlegi használat hatásaihoz hasonlóak, nem okoznak többletterhelést az élővilágra tekintettel.

A kivitelezés során a földmunkák, a tereprendezés, a felületi porzás, valamint a szállítási tevékenységek levegőszennyeződést eredményeznek. Légszennyező anyagok lehetnek: szénmonoxid, nitrogén-oxidok, kén-dioxid, por, korom. Az építési munkálatok során főként diffúz jellegű emissziókkal kell számolni, amelyek elsősorban az alapozáskor levegőbe kerülő porból, esetlegesen az építőanyagokból felszabaduló ugyancsak szilárd szennyezőkből, valamint az alkalmazott munkagépek működése során a kipufogógázban megjelenő gáz, folyadék és szilárd kibocsátásokból jönnek létre. A munkagépek által kibocsátott szennyezőanyagok a levegő minőségére csekély hatással bírnak, a légtérben rövid időn belül felhígulnak.

Szintén átmeneti hatásként keletkezik a kivitelezési munkához szükséges munkagépek zavaró hatása. Ennek során a zajvédelmi hatásterület 250 m-ig, a levegővédelmi (por) hatásterület 31 m-ig terjed a helyszín határától.

3.5. A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése

Korábban a fejlesztési koncepciónál bemutattuk a beruházás megvalósításához szükséges létesítményeket, továbbiak nem tervezettek.

3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése

3.6.1. Kistáji természeti adottságok

Az érintett terület *Dövényi Zoltán: Magyarország kistájainak katasztere* alapján az Észak-magyarországi-középhegység nagytájhoz, Visegrádi-hegység középtájhoz és a Visegrádi-hegység kistájhoz tartozik. Délies kitettségben és az alacsonyabb tetőkön cseres-tölgyes a zonális erdőtársulás, amelynek Dömös mellett érdekes növénye a szubmediterrán dudamag (*Danaa cornubiensis*). Gyertyános-tölgyesek zonálisan csak a legmagasabb tetőkön, fennsíkszerű magaslatokon jelennek meg, többi előfordulásuk az északi oldalakon és völgyekben extrazonális. Ebben a társulásban él a pofók árvacsalán (*Lamium orvala*), erdei varjúköröm (*Phyteuma spicatum*), erdei varfű (*Knautia maxima*). A bükkösök kis területet borítanak, lombkoronaszintjükbe kocsánytalan tölgy elegyedik. A törmeléklejtőkön és sziklás gerincéleken hársas sziklaerdők, a mély szakadékos völgyekben szurdokerdő helyi változata alakult ki. Jellemző fajaik a pézsmaboglár (*Adoxa moschatellina*), csillogó gólyaorr (*Geranium lucidum*), hölgyestike (*Hesperis matronalis*), erdei holdviola (*Lunaria rediviva*), ritka a gímpáfrány (*Phyllitis scolopendrium*). A déli oldalakon melegkedvelő társulások jutnak uralomra. Jellemző fajaik a virágos kőris (*Fraxinus ornus*), fekete fodorka (*Asplenium adiantum-nigrum*), mérges sás (*Carex brevicollis*), hegyközi cickafark (*Achillea crithmifolia*), magyar bogáncs (*Carduus collinus*), tömeges a tollas szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), illetve egyes típusokban a bajuszoskásafű (*Piptatherum virescens*). A melegkedvelő erdők védelmében nyugaton többfelé megtalálhatók a törpemandula (*Prunus tenella*) bokrai. A hegység délnyugati felén, az egykori szőlőkultúrák

helyén jellegzetes kontinentális gyepek alakulnak ki hosszúfűzérű harangvirág (*Campanula macrostachya*) jelenlétével. Szentendre mellett található érdekes kultúrreliktum a szentendrei rózsza (*Rosa villosa* var. *sancti-andreae*). Pilismarótnál, az északi peremvidéken kis kiterjedésben homoki növényzet is található (báránypirosító – *Alkanna tinctoria*, homoki habszegfű – *Silene conica*).

Gyakori élőhelyek: K2, K5, M1; közepesen gyakori élőhelyek: OC, P2b, H3a, G2, LY2, H2, L2a; ritka élőhelyek: L1, RC, H4, E2, D34, J5, I4, OB, P2a, LY1.

Fajsza: 600-800; védett fajok száma: 40-60; özőnfajok: bálványfa (*Ailanthus altissima*) 1, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 1, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 1, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 1, kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*) 3, amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*) 1, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 1, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 2.

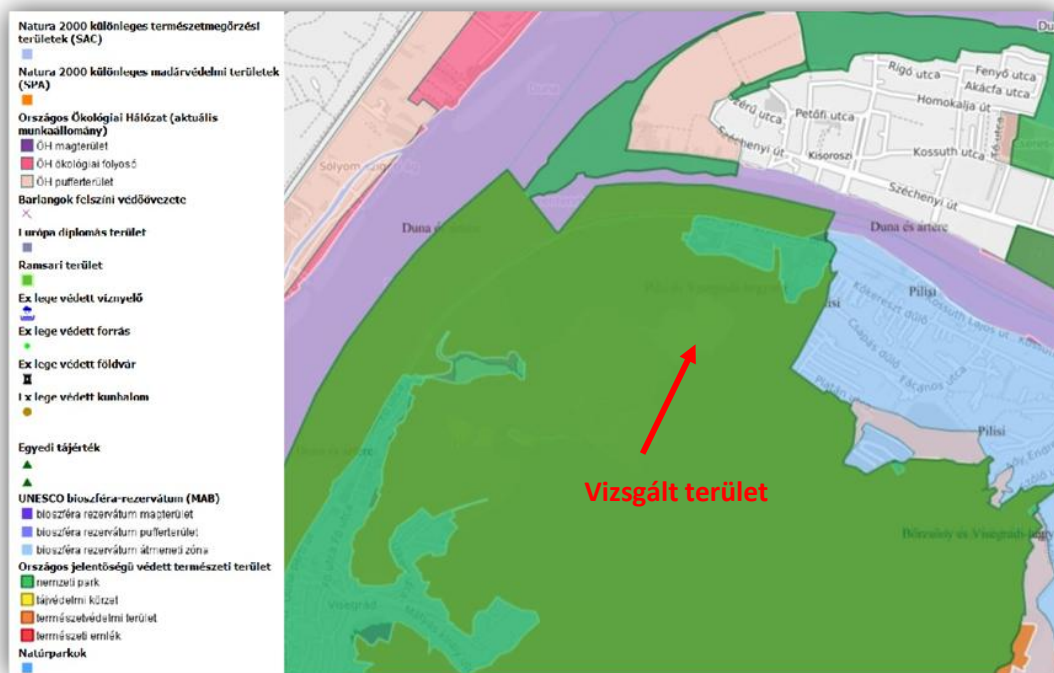
3.6.2. A terület elhelyezkedése, a tágabb környezet természetvédelmi értékei

A tervezett fejlesztés az alábbiakat érinti:

- A Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendelet alapján országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület a Duna-Ipoly Nemzeti Park.
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet és az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelettel kihirdetett, Natura 2000 hálózathoz tartozó, Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges természetmegőrzési terület (SAC) és egyben Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges madárvédelmi terület (SPA)
- Az Országos Ökológiai Hálózat magterület és puffterület elemét (Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény)
- UNESCO bioszféra-rezervátum átmeneti zónája

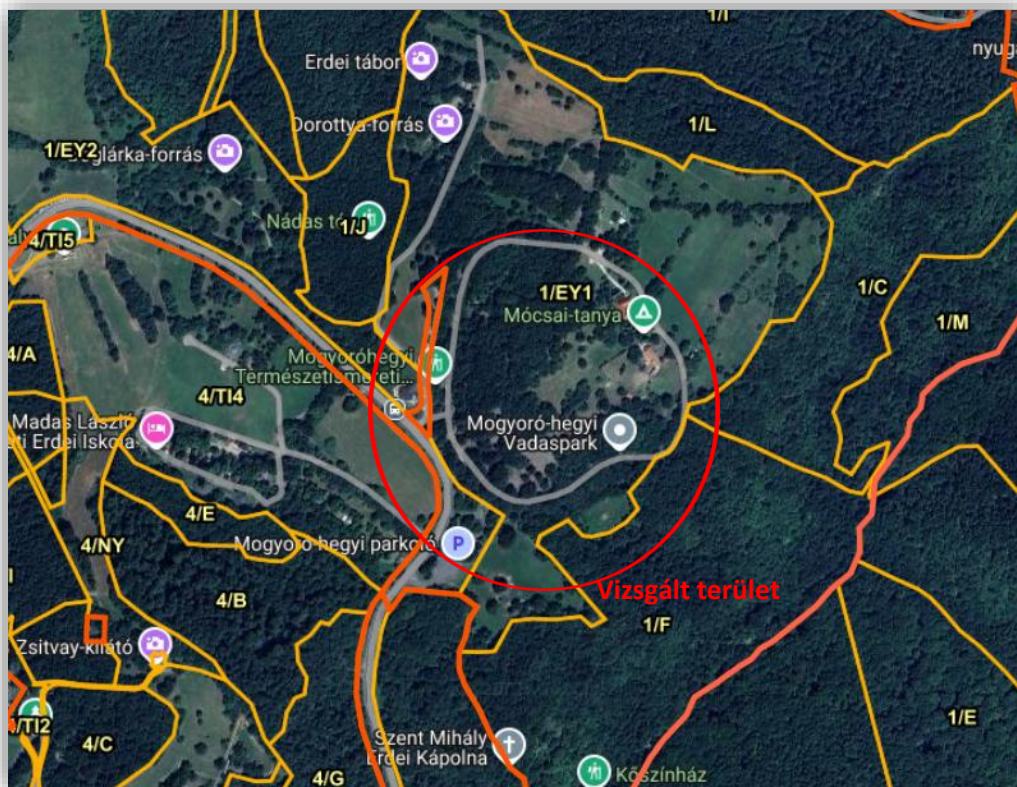
A vizsgált terület környezetében szabadidő területek, természetes gyepek fákkal és cserjékkel és száraz zárt természetes lombos erdők találhatók a CLC50 adatbázisa alapján.

A terület potenciálisan természetes társulása vélhetően hegyi gyertyános-tölgyes, cseres-tölgyes, esetleg molyhos tölgyes lenne.

15. ábra: A vizsgált terület környezetében lévő országos jelentőségű védett és nemzetközi egyezmény hatálya alá eső természeti területek
(Forrás: <http://web.okir.hu/map/?config=TIR&lang=hu>)

A tervezési terület a Visegrád 1/EY1 erdőrészleten található, mely egyéb erdészeti létesítményhez tartozó terület.

16. ábra: Erdőtervezett erdőrészek a telephely közelében
(Forrás: erdoterkep.nebih.gov.hu)

3.6.3. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő jelenlegi természeti állapot ismertetése a terepbejárás tapasztalatai alapján

A terület megismerése céljából terepbejárást tartottunk 2025.04.07-én. A bejárás során rögzítettük a hatásterületen előforduló élőhelytípusokat (Á-NÉR 2011), az egyes jellemző fajokat, valamint védett és Natura2000 jelölőfajokat és jelölő élőhelyeket kerestünk.

Munkánkban figyelembe vesszük a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságtól igényelt biotikai adatokat is.

A DINPI adatszolgáltatása szerinti és a területen általunk is azonosított Á-NÉR 2011 élőhelytípusokat az alábbi térkép szemlélteti.

17. ábra: Á-NÉR 2011 élőhelykategóriák a vizsgált terület közelében
(DINPI adatszolgáltatása alapján, melyet a bejárás tükrében elfogadtunk)

Franciaperjés rétek löszgyepekkel, kötött talajú sztyeprétekkel (Á-NÉR 2011: E1xH5a) és erdőssztyepréttel, félszáraz irtásréttel, száraz magaskóróssal (Á-NÉR 2011: E1xH5axH4) elegyült változata **Natura 2000 élőhely: 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek**

Ezek az élőhelyek foltokban cserjésedő, kaszált gyepek, melyeket zömében az alábbi fajok alkotnak:

sudár roznok (*Bromus erectus*), réti csenkesz (*Festuca pratensis*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), barázdált csenkesz (*Festuca rupicola*), siska nádtippa (*Calamagrostis epigejos*), erdei szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), koloncos legyezőfű (*Filipendula vulgaris*), közönséges párlófű (*Agrimonia eupatoria*), szarvas kocsord (*Peucedanum cervaria*).

A fásodó-cserjésedő foltokban mezei juhar (*Acer campestre*), vörösgyűrű som (*Cornus sanguinea*), galagonya (*Crataegus* spp.) jellemzők.

Az élőhelytípusból 2 folt található a beruházási területen, a Ny-i foltban nincs regisztrált védett faj. A K-i foltban dunai szegfű (*Dianthus collinus*) és agárkosbor (*Anacamptis morio*) fordul elő. Ezen a területen a beruházás keretében fészekhinta, „méhsejt esőbeálló/kilátó dekk” és „erdei óriás” land art szobor tervezett, de mindegyik „minilétesítmény” távol esik a védett fajok észlelési helyétől.

Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek franciaperjés rétekkel és galagonyás-kökényes száraz cserjésekkel (Á-NÉR 2011: OCxE1xP2b) **Natura 2000 élőhely: 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek**

Az élőhely parkosított terület cserjékkel (mely a beruházási terület közepén helyezkedik el és a tervezett központi játszótér és Pilis túra tanösvény területét érinti), valamint gyomos kaszált gyepek cserjefoltokkal (melyen pl. a beruházás keretében erdei játékok, óriás szobrok, méhészeti bemutató, piknik liget tervezettek).

A fásszárúakat zömmel a virágos kőris (*Fraxinus ornus*), mezei juhar (*Acer campestre*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), akác (*Robinia pseudoacacia*) és vörösgyűrűsom (*Cornus sanguinea*), kökény (*Prunus spinosa*), fagyal (*Ligustrum vulgare*) és galagonya (*Crataegus* spp.) képviselik.

A gyepalkotó fajok a Barázdált csenkesz (*Festuca rupicola*), franciaperje (*Arrhenatherum elatius*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), Siska nádtippa (*Calamagrostis epigejos*), réti imola (*Centaurea jacea*), tövises iglice (*Ononis spinosa*), vadmurom (*Daucus carota*), hasznos földitömjén (*Pimpinella saxifraga*), közönséges párlófű (*Agrimonia eupatoria*).

A területen a védett (de általánosan elterjedt) agár kosborról (*Anacamptis morio*) és dunai szegfűről (*Dianthus collinus*) rendelkezünk adatokkal. Az agár kosbor a gyalogos útvonal közelében helyezkedik el. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t. A dunai szegfű néhány töves állományai a tervezett központi játszótér peremterületein találhatók. Ezeket a beruházás során kímélni kell, egyébként a peremi elhelyezkedés miatt az állományok előreláthatóan fent tudnak maradni.

**18. ábra: Fénykép a tervezett játszótér területéről
(Háttárban látszanak a jelenleg is meglévő infrastruktúrák)**

Erdőssztyeprét, félszáraz irtásrét, száraz magaskórós cserjésedett változata (Á-NÉR 2011: H4xP2b) **Natura 2000 élőhely: 6210 - Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyepek**

Fásodó-cserjésedő sztyeprét foltok.

Az élőhelyen előfordul a sudár rozsnok (*Bromus erectus*), erdei szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), barázdált csenkesz (*Festuca rupicola*), siska nádtippán (*Calamagrostis epigejos*), piros gólyaorr (*Geranium sanguineum*), szarvas kocsord (*Peucedanum cervaria*), közepes rezgőfű (*Briza media*), pirosló here (*Trifolium rubens*), kardlevelű peremizs (*Inula ensifolia*) stb.

A fás cserjefoltokban virágos kőris (*Fraxinus ornus*), mezei juhar (*Acer campestre*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), csertölgy (*Quercus cerris*), barkócaberkenye (*Sorbus torminalis*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), vörösgyűrű som (*Cornus sanguinea*), húsos som (*Cornus mas*),

Az élőhely 3 foltban található a területen. A D-i foltban előfordul a védett dunai szegfű (*Dianthus collinus*), leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*), és énekesmadár fajok. A területet „Pilis túra” tanösvény tervezett játszószerkezetekkel, infópontokkal. Az ösvények nyomvonala elvileg elkerüli a

védett növényeket, de több helyen igen közel halad mellette a tervezett nyomvonal. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t.

A középső élőhelyfolton is gyalogút tervezett (mely egyébként most is létezik). Ha ennek felületét bármilyen módon bolygatni, helyreállítani szeretnék, a munkálatokkal el kell kerülni a védett fajokat.

Az É-i foltban is található dunai szegfű (*Dianthus collinus*), továbbá hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*) és agárkosbor (*Anacamptis morio*). A területen játszótéri drótkötélpálya, rugós rönkök és tűzrakó elhelyezése tervezett. Utóbbi távolabb található a regisztrált árvalányhaj állománytól. A másik két „minilétesítmény” is elkerüli a védett fajokat, de terepi elhelyezésüknél különösen ügyelni kell.

Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek törmeléklejtő-erdőkkel (Á-NÉR 2011: K2xLY2) Natura 2000 élőhely: 91G0 - Pannon gyertyános-tölgyesek

Gyertyános, foltokban törmelékes lejtőerdő. A tervezett (és jelenleg is létező) parkoló területe érinti minimális, kb. 500 m²-es területtel.

Kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), gyertyán (*Carpinus betulus*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), csertölgy (*Quercus cerris*), mezei juhar (*Acer campestre*), korai juhar (*Acer platanoides*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), bükk (*Fagus sylvatica*) és tatárjuhar (*Acer tataricum*) alkotják az élőhely faállományát.

Cserjefajok közül találkozhatunk fagyállal (*Ligustrum vulgare*), kökénnyel (*Prunus spinosa*), mogorós hólyagfával (*Staphylea pinnata*), közönséges mogoróval (*Corylus avellana*) és vörösgyűrű sommal (*Cornus sanguinea*).

A gypsintben бүккsás (*Carex pilosa*), szagos мүге (*Galium odoratum*), csalánlevelű harangvirág (*Campanula trachelium*).

Az érintett területrészen védett növényfaj nem található.

Mész- és melegkedvelő tölgyesek erdőssztyepréttel, félszáraz irtásréttel, száraz magaskóróssal (Á-NÉR 2011: L1xH4) és ezek cseres-kocsánytalan tölgyessel elegyedve (Á-NÉR 2011: L1xL2axH4) Natura 2000 élőhely: 91H0 - Pannon molyhos tölgyesek

Az L1xH4 élőhely a terület É-i határán húzódik, helyenként picit átlóg a beruházási területen, de ezeken a részekén nem tervezett tevékenység a beruházáshoz kapcsolódóan, így élővilágvédelmi jelentősége nincsen, de a CS-KTT-vel elegyes élőhelyen sem tervezett létesítmény elhelyezése.

Fafajokat a kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), csertölgy (*Quercus cerris*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*) és barkócaberkenye (*Sorbus torminalis*) képviselik.

Cserjefajok közül a húsos som (*Cornus mas*) említésre méltó.

Lágyszárúakból jellemző az egyvirágú gyöngyperje (*Melica uniflora*), erdei szálkaperje (*Brachypodium sylvaticum*), ligeti perje (*Poa nemoralis*), erdei gyöngyköles (*Lithospermum purpureocaeruleum*), sárgás sás (*Carex michelii*).

Létesítmény elhelyezése nem tervezett, az érintett területen található védett nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*) és dunai szegfű (*Dianthus collinus*) nincsen veszélyben.

Cseres-kocsánytalan tölgyes gyertyános-kocsánytalan tölgyessel (Á-NÉR 2011: L2axK2) és akáccal elegyedve (Á-NÉR 2011: L2axK2xS1) Natura 2000 élőhely: 91M0 - Pannon cseres-tölgyesek

Elegyes, másodlagos állományok és homogenizált fajszegény, akácosodó állományok.

A faállományt mezei juhar (*Acer campestre*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), gyertyán (*Carpinus betulus*), madárcseresznye (*Prunus avium*), barkócaberkenye (*Sorbus torminalis*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), magas kőris (*Fraxinus ornus*) alkotja.

Cserjefajok közül a veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*) és húsos som (*Cornus mas*) dominál.

Lágyszárúakból jellemző az egyvirágú gyöngyperje (*Melica uniflora*), erdei szálkaperje (*Brachypodium sylvaticum*), ligeti perje (*Poa nemoralis*), erdei gyöngyköles (*Lithospermum purpureocaeruleum*).

2 élőhelyfolt található a területen, az ÉNY-ibb folt D-i részén kis patkósdenevért (*Rhinolophus hipposideros*) regisztráltak, az É-i részén leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*) található. A leánykökörcsin gyalogos útvonal közelében helyezkednek el. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t. A kis patkósdenevér számára továbbra is rendelkezésre fog állni megfelelő élőhely.

Cseres-kocsánytalan tölgyes mésztölgy- és melegkedvelő tölgyessel erdőssztyepréttel, félszáraz irtásréttel, száraz magaskóróssal és állóvízzel (Á-NÉR 2011: L2axL1xH4xU9) Natura 2000 élőhely: 91M0 - Pannon cseres-tölgyesek

A terület turistautakkal, szegélyekkel, tisztásokkal tagolt tölgyesek.

A faállományt kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), madárcseresznye (*Prunus avium*), csertölgy (*Quercus cerris*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), tatárjuhar (*Acer tataricum*) alkotja.

Cserjefajok közül előfordul pl. a veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), húsos som (*Cornus mas*), fagyal (*Ligustrum vulgare*) és kökény (*Prunus spinosa*).

Lágyszárúakat többek között az egyvirágú gyöngyperje (*Melica uniflora*), erdei szálkaperje (*Brachypodium sylvaticum*), ligeti perje (*Poa nemoralis*), bársonyos tüdőfű (*Pulmonaria mollis*), sárgás sás (*Carex michelii*), erdei gyöngyköles (*Lithospermum purpureocaeruleum*)

Védett fajok közül kőrislevelű nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*) és dunai szegfű (*Dianthus collinus*) fordul elő, gyalogos útvonal (nagy részt meglévő) közelében helyezkednek el. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t.

Cseres-kocsánytalan tölgyes més- és melegkedvelő tölgyessel és őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdőkel (Á-NÉR 2011: L2axL1xRDb) **Natura 2000 élőhely: 91M0 - Pannon cseres-tölgyesek**

Középkorú, elegyes, akácos lejtőerdő. A Visegrád 1/F erdőrészlet területe, mely egyéb lomb elegyes-akácos. A fejlesztési területbe esik egy minimális (100-200 m²) terület esik, valójában konkrét fejlesztés / tevékenység nem tervezett a területen.

Az érintett területen védett növényfaj nem található.

Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek szabadidős létesítményekkel (Á-NÉR 2011: OCxU2)

Az érintett része a fejlesztés részeként felújítandó parkoló melletti sáv.

Található rajta fásszárú növényzet: mezei juhar (*Acer campestre*), csertölgy (*Quercus cerris*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), és barkócaberkenye (*Sorbus torminalis*).

Lágyszárúakból a tarackbúza (*Elymus repens*), angolperje (*Lolium perenne*), mezei katáng (*Cichorium intybus*), lándzsás útifű (*Plantago lanceolata*), vörös here (*Trifolium pratense*) jellemző.

Az érintett területen védett növényfaj nem található.

Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (Á-NÉR 2011: RC) és ezek roncsterületekkel (Á-NÉR 2011: RCxU4)

Ezek zavart erdősávok, facsoportok, a roncsterületek pedig a táborhely és a bekerített vadaskert bolygatott területe.

Fajok közül jellemző a mezei juhar (*Acer campestre*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*), csertölgy (*Quercus cerris*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), barkóca berkenye (*Sorbus torminalis*) és az invazív akác (*Robinia pseudoacacia*).

Cserjefajokat a fekete bodza (*Sambucus nigra*), fagyal (*Ligustrum vulgare*), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*),

A lágyszárúak összetétele is kifejezetten bolygatott élőhelyeket jelez: közönséges falgyom (*Parietaria officinalis*), nagy csalán (*Urtica dioica*),

Az érintett területen védett növényfaj nem található.

19. ábra: Fénykép a tervezett fogadóépület helyéről

Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők akáccal és nyitott bányafelülettel (Á-NÉR 2011: RDbxS1xU6)

Az élőhelynek csak a Ny-i szélét érinti a beruházási terület, így bár része annak, de valójában fejlesztés nem tervezett ezen a területen, legfeljebb a DNY-i csücskében kis területen történik út felújítás/kialakítás.

A terület nagyjából a Visegrád 1/C erdőrészlethez tartozik, mely egyéb elegyes-kőrises átmeneti erdő természetességű erdőrészlet. Jellemző fajok a virágos kőris (*Fraxinus ornus*), akác (*Robinia*

pseudoacacia), madárcseresznye (*Prunus avium*), mezei juhar (*Acer campestre*), csertölgy (*Quercus cerris*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), gyertyán (*Carpinus betulus*).

Cserjefajok közül jellemző a fekete bodza (*Sambucus nigra*), fagyal (*Ligustrum vulgare*) és kökény (*Prunus spinosa*).

A Lágyszárúak közül domináns az egyvirágú gyöngyperje (*Melica uniflora*), erdei gyöngyköles (*Lithospermum purpureocaeruleum*), Bablevelű varjúháj (*Sedum maximum*) stb.

Az érintett területen védett növényfaj nem található.

Telephelyek, roncsterületek (Á-NÉR 2011: U4)

A szomszédos vendéglő területe. A tervezett beruházási terület csak az útcsatlakozási csomópontját érinti, élővilágvédelmi jelentősége nincsen, védett növényfaj nem található a területen.

Tanya jellegű terület (Á-NÉR 2011: U10)

Gyakorlatilag a Mócsai tanya szűkebb területe. A házat, udvart, gazdasági épületeket és karámokat foglalja magába. Parkosított terület és zavart gyep jellemzi. A területen védett faj, természeti érték nem található.

20. ábra: Fénykép a Mócsai tanya területéről

Úthálózat (Á-NÉR 2011: U11)

A Panoráma út és a parkoló környéke, de a fejlesztési területen belül is található úthálózat.

Szűk környezetében pionír- gyom és inváziós fajok előfordulása jellemző: bálványfa (*Ailanthus altissima*), akác (*Robinia pseudoacacia*), betyárkóró (*Erigeron canadensis*) stb.

Az érintett területen védett faj, természeti érték nem található.

Állatfajok:

A telephelyen és környékén valószínűsíthetően előforduló további állatfajok:

- Kételtűek

A beruházási terület közelében található vizes élőhelyek kedvező feltételeket teremthetnek kisebb populációk számára. Potenciálisan előfordulhat pl. zöld varangy (*Bufo viridis*), barna varangy (*Bufo bufo*), leveli béka (*Hyla arborea*), erdei béka (*Rana dalmatina*), tarajos götte (*Triturus cristatus*).

- Hüllők

Vízi sikló (*Natrix natrix*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), fűrgye gyík (*Lacerta agilis*)

- Madarak

A bejárás során ragadozómadár és énekesmadár fészket nem találtunk, de utóbbi jelenléte nem zárható ki. Előfordulhatnak pl. az alábbi fajok.

Gyurgyalag (*Merops apiaster*), énekes rigó (*Turdus philomelos*), kakukk (*Cuculus canorus*), esetleg egerészölyv (*Buteo buteo*), töviszúró gébics (*Lanius collurio*), ökörszem (*Troglodytes troglodytes*), citromsármány (*Emberiza citrinella*), kék cinege (*Parus caeruleus*)

- Emlősök

A nagyobb méretű, faegyedeken található mikrohabitatokhoz (odú, elváló fakéreg stb.) kötődően valószínűsíthető denevérfajok előfordulása, de bizonyára előfordul a területen európai sün (*Erinaceus europaeus*), vakondok (*Talpa europaea*), keleti cickány (*Crocidura suaveolens*) stb. is.

3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A tervezett beruházás jelentősége és következményei leginkább társadalmi oldalról közelíthetők meg, gazdasági következménye viszonylag csekély. A tervezett fejlesztések eredményeként bár az üzemelésből származó gazdasági haszon is nőne némiképp (főleg, hogy most ingyenesen látogatható a terület, viszont az ökoturisztikai szolgáltatás mértéke is igen csekély jelenleg). Sokkal jelentősebb azonban, hogy nőne a meglévő vadaspark kihasználhatósága, látogatókapacitása és az ökoturisztikai szolgáltatás minősége. A fejlesztésekkel nőne az ide látogatók szabályozottabb és irányíthatóbb kikapcsolódásának lehetősége, ezzel szorosabb összhangba kerülhetnek a természetvédelmi célkitűzések és a rekreáció. A közeli erdei iskola foglalkozásaihoz is jó kiegészítést nyújthatnak a fejlesztések.

A négy évszakos kikapcsolódási lehetőség elősegíti a térségbe látogatók szervezett időtöltését, hozzájárulva a nagy létszámú látogatók elosztásához, csökkentve az egy területre eső terhelést (bobbpálya, fellegvár, súpálya, kalandpark, vadaspark).

4. A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatásai

4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében

A Pilisi Parkerdő Zrt. a Mogyoróhegyi Vadbemutató Kertet közjóléti beruházásként hozza létre. Célja, hogy a Magyarországon élő nagyvad fajok bemutatása által magas színvonalon és népszerű helyszínen valósítsa meg az ide látogató általános és középiskolás gyerekek környezeti nevelését. A Mogyoró-hegy iránt jelentős mértékű, napjainkban is egyre fokozódó érdeklődés mutatkozik. A környéket a gépkocsival vagy tömegközlekedéssel érkező, szabadidejüket a természetben eltölteni kívánó kirándulók kiemelkedő mértékben látogatják. Emellett, főként nyári időszakban a környező táborhelyek és az erdei iskola lakói, valamint az országos kéktúra közelsége révén a bakancsos turisták is nagy számban vannak jelen. Az országosan is kiemelkedő mértékű látogatószám nagyon jó lehetőséget teremt a természeti környezethez és az élővilághoz kapcsolódó szemléletformálásra. Ezt a célt szolgálja a kialakítandó Visegrádi Fellegpark.

A tervezett beruházás a korábban bemutatottaknak megfelelően érint Nemzeti Park országos jelentőségű védett természeti területet és a Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges természetmegőrzési területet (SAC) és egyben Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges madárvédelmi területet (SPA). A tervezett beruházás azonban összhangban áll a terület jelenlegi hasznosításával, mivel a területen most is vadbemutató kert, kiránduló hely, játszótér és tanya-szerű gazdaság található. Jelenleg is hasonló tevékenységek folynak és hasonló infrastruktúrák találhatók a területen, csak elavultabb, kevésbé korszerű, kevésbé látványos formában.

A fejlesztés során egy kerítéssel védett területen helyet kap egy felújított, a hazai vadfajokat és vadon élő állatokat bemutató vadaskert, egy vadon élő kisállatokat bemutató rész, egy őshonos háziállatokat bemutató paraszttudvar állatsimogatóval, és az ezek működtetéséhez szükséges takarmánytároló, istálló.

A kifutók mentén kialakított állat megfigyelő helyek, fajleíró felületek is egyben játékos szemléltető, oktató eszközökkel vannak felszerelve (távcső, terepi nagyító, fülelő kürtök, élmény fényképező és etető elem, tapogatók, nyomkeresők, faragott szobrok, tápláléklánc forgatók stb.) A rönkvár átalakítása során a Pilisi túraútvonalakat (kerékpáros, autós, gyalogos) népszerűsítő „Talpad alatt a Pilis” interaktív tájékoztató tanösvény kap helyet. Ezen elem kiegészül a Mócsai tanyában található érintőképernyős interaktív felülettel, ami bemutatja a környék (Pilis)látványosságait, csillagtúra lehetőségeit (bakancsos, autós, kerékpáros, lovas egy és több napos utak) és kedvet csinálva a látogatók megtervezhetik a következő kirándulásukat. A rönkvár egy kis hollófészek szerű kilátót is kapna a Parkerdő logó madárszobrával. A mezítlábas, illatos gyógynövényes ösvény a szórakozási lehetőségen felül a gyermekek érzékelési és tájékoztatói készségeit is fejleszti.

Az egyes objektumokat andezit zúzalékkal stabilizált, gyalogos nyomvonalak kötik majd össze, helyenként tölgyfa palló tereplépcsővel. A rönkvár alatti árnyékos hagyásfás ligetben a kicsik játszótérében felnagyított termések, levelek és rovarok (helyi jelentőségű védett természet elemeivel) teszik varázslatossá a játékélményt (óriás fűrészlábú szöcske, méhek és szarvasbogarok felnagyított mászószoborként).

Közösségi térként kialakítunk egy kb. 40 fő befogadására alkalmas fedett esőbeállót, amely tájba illő módon, fából készül. A Mócsai-tanya épületében kap helyet egy természetismereti kiállítás és a közelben egy korszerű többszemélyes fával burkolt konténer mosdó. (Makovecz stílusú pikkelyszerű borítással), amely két szintjével a fenti játszóteret és a büfét szolgálja ki.

A vadbemutatót napjainkban egy kiépített, murvázott úton lehet alulról megkerülni, az épített út a Mogyoróhegyi étterem és Mócsai-tanya között halad, ezáltal a Mócsai-tanyához vezető műúttal együtt egy teljes körutat képez. A vadbemutató kert északi oldalában egy murvával felszórt pallós tereplépcső vezet a dombtetőre.

Az ösvények mentén vadmegfigyelő dekket (kiemelt terasz) alakítottunk ki úgy, hogy a látogatók a kifutók terébe tudnak lépcsősoron felmászni. A megfigyelőhelyeken távcső, fajleíró táblák és fotózáshoz kialakított csalogató etetők lettek kialakítva.

A központi téma az aktív túrázás, érzékszerveink játékos megtapasztalása, a Pilis, a természeti világ, méhek, beporzás, rovarvilág, természetvédelem és méhészeti hagyományok (tájgazdálkodás) egy tájba illesztett tanösvényben megelevenedve. A természetes (natúr hatású) anyaghasználat, alacsony fenntartási költség és tematikájában témához illő megjelenés jellemzi kialakításunkat.

A kialakított útvonalak a jellegzetes táj sokszínű arcát mutatja be: virágos kert, rét/legelő, hagyásfás beerdősülés, erdő széle és mély erdő, vizes élőhely, csaltos bolygatott terület, beállt védett terület, kaszáló, esőkert-vízmeztartást biztosító erózióvédelmi árkok és élőhely rekonstrukció. Ezen helyeket ismertető információs táj táblák a pihenőhelyek közelében lennének felállítva.

Az őshonos helyi növények megmaradását és elterjedését segítő termőföld és vízmeztartó megoldások alkalmazása kiemelten fontos a jelenben többször kialakult aszályok átvészelésére. A hatékony vízelvezető és vízmeztartó csapadékvíz- és viharvíz kezelő rendszerek kis élőhelyszigeteket és hálózatot alkotnak majd a helyi állatvilág életterének jobbátételére. A vadbemutató kert kifutóiban jelentős talajerózió tapasztalható, ami ökológikus vízelvezetési módszerekkel tábaillesztett vízmeztartó vápákkal és tókákkal lassan megállítható.

A koncepcióban szereplő emlékliget egy újonnan kialakított hely, ahol a látogatók az erdészettel karöltve szervezeten ültethetnek vadon termő gyümölcsfákat és állományalkotó fajokat (megszületett vagy elhunytak részére esetleg események emlékére). A hely tetszőlegesen látogatható bárki által, de mint egy örökbefogadó a liget fájának lehetnének gazdái. A helyre egy landart szoborkompozíció hívná fel a figyelmet egy óriásszobor formájában. A helyet "őrző" mesebeli-tündéri lény a fák egy csoportját ölelné át, felhívva a figyelmet az élővilág védelmére. A deszkákból készült óriás szobor egyben egy ikonikus fotózható hely és kirándulási, piknikezési célpont is lenne.

Az érintett területen előforduló Natura 2000 élőhelyek és a fejlesztési koncepció

21. ábra: Natura 2000 jelölő élőhelyek és a fejlesztési koncepció
(DINPI adatszolgáltatása alapján, melyet a bejárás tükrében elfogadtunk)

ÁLLATSIMOGATÓ	MÉHÉSZETI ÉS BEPORZÓ BEMUTATÓHELY II.ÚT
1. kisállat kifutók	45. virágos rét
2. ló és szarvasmarha kifutó	46. rovarhotel
3. baromfi kifutó	47. méhsejt kuckó
4. juh kifutó	48. méhsejt esőbeálló/kilátó dekk
5. istálló	49. tematikus interaktív elemek
6. széna és takarmánytároló	EMLÉKFA LIGET
NAGYVAD KIFUTÓK	50. óriás szobor
10. fedett etetőhely	PIKNIK LIGET
11. vadbetekintő dekk	51. fészekhinta
12. állatmegfigyelő öböl	52. tűzrakók
ALSÓ JÁTSZÓTÉR	53. meglévő esőbeálló
20. rozsdamentes rézsűcsúszdák	54. meglévő vizesblokk
21. játszótéri drótkötélpálya	JÁTSZÓRÉT
22. rugós ugrós játékok	55. játszórét, akácrönk oszlopok, frizbi-golf-kosár
23. rugós rönkök	ERDEI ÓRIÁS EMLÉKLIGETE
RÖNKVÁR	56. erdei óriás (land art szobor)
24. megújított rönkvár interaktív infórendszerrel	KÖRGYŰRŰ
25. fészek kilátó (max. 5 méter)	60. infópontok
MAZSOLA JÁTSZÓTÉR	61. játszósobrok: erdei állatok
26. mazsola játszóvár és forgó	ÖKOLÓGIKUS CSAPADÉKVÍZKEZELÉS
27. mazsola fészekhinta	71. övások
28. rugós figurák (bogarak)	72. viharvízgyűjtő vízelvezető árok
NAGY JÁTSZÓTÉR	73. esőkert, tóka, vizes élőhely
29. egyedi óriási játszótéri szobor	MÓCSAI-TANYA
30. kalandmászóka rendszer	81. teraszok
31. hinták	82. bejárati tereplépcső
32. óriás mászható termések	83. fa burkolatú konténer vizesblokkok
33. óriás lengőkötélhinta (10 személyes)	FOGADÓ ÉPÜLET
TÚRAPARK	84. játszósobrok: alvó vaddisznók
41. játszósobrok: erdei gombák	sziklakibúvások
42. kőtámfal	NAGY LÁSZLÓ SZÉK KÖRNYEZETE
43. érzékszervi játékok	85. Nagy László Szék
44. lábas fűzkunyhó	86. állatmegfigyelő/ szabadtéri tárlat dekk

22. ábra: A fenti ábra egyes pontjainak magyarázata

A tervezett fejlesztés élővilágvédelmi hatásai többfélék:

- A kivitelezési munkák hatása
A fogadóépület építése viszonylag jelentősebb átmeneti hatásokkal jár, azonban az a Panoráma út mellett és a környező étterem szomszédságában kerül megépítésre, így nincs olyan érzékeny faj a környéken, melynek természetvédelmi helyzetét befolyásolná. Az egyéb kisebb infrastrukturális elemek telepítése a jelenlegi használat hatásaihoz hasonlóak, nem okoznak többletterhelést az élővilágra tekintettel.
- Tartós területfoglalás
A tartós területfoglalás tervezetten nem érint sem védett fajt, sem jelölő fajt. Amennyiben a helyszíni munkálatok mégis érintenék, növényfaj esetén el kell kerülni, vagy át kell telepíteni DINPI javaslati és szakmai iránymutatása alapján. Az állatfajok elkerülő magatartással tudnak reagálni a hatásokra.

A kisebb tervezett infastruktúrális elemek területfoglalásának hatása csökkenthető, ha elhelyezésük során kifejezetten elkerülik a környéken található védett növényfajokat.

A fogadóépület helyén nincsen magas természeti értékű élőhely és nem Natura 2000 jelölő élőhely.

A parkoló területe jelenleg is parkolóként létezik, annak csak felújítása, átépítése tervezett.

- Az üzemelés során az emberi jelenlétből adódó zavaró hatás
A terület jelenleg is meglehetősen zavart, sokak által látogatott. A fejlesztés eredményeképpen a látogatók irányítottan használhatnák ki a terület adottságait, így a látogatók jelentős része nem választana olyan úticélt vagy útvonalat a közelben, melynél esetleg élővilágvédelmi szempontból problémásabb az emberi zavarás.

A taposással jobban igénybe vett területeken a fenti gyeptípusok fajgazdagsága csökkenhet, előtérbe kerülnek a generalista, zavarástűrő fajok, néhol megnőhet a nitrofill fajok tömegessége. Ugyanakkor megállapítható, hogy a fejlesztési területen érintett gyepterületek emberi tevékenység hatására létrejött másodlagos élőhelyek, melyek hosszútávú fennmaradásához elengedhetetlen a rendszeres emberi beavatkozás (évi kétszeri kaszálás formájában), különben a szukcesszió folyamán a terület beerdősülne és eltűnnének a jelenleg értéket képviselő fajok és élőhelyek.

A területen előforduló védett fajokat az élőhelyek bemutatásánál bemutattuk és fennmaradásuk biztosítása érdekében szükséges intézkedéseket is leírtuk.

A zajterhelés indikátorai az állat-, kiváltképp a madárfajok fészkelési időben. Kifejezetten madárfajok esetében az őket ért zavarás tekintetében 2 különböző zavarás-típust különítünk el. A célirányos zavarás az a legkülönbözőbb emberi tevékenység, ami célzottan a fészkekre irányul. Pl. egy, a fészkek felé tartó gyalogos, egy, a fészkek felé fordított teleobjektív, egy álló ember, aki akár távcsővel, akár a nélkül a fészket figyeli. Igen lényeges a különbség a nem célirányos és a célirányos zavarás között. A fészkek közelében folyamatosan haladó ember, autó, a szántó traktor, a mezőn dolgozó emberek nem jelentenek célirányos zavarást. Ha azonban a gyalogos a madár számára észlelhetően a fészkek felé indul, ha az autó megáll, és abból kiszállva vagy esetenként kiszállás nélkül a fészket figyelik, ha réten dolgozók közül valaki a napi munkavégzés szokásos ritmusától eltérő mozgást végez vagy a fészkek felé tart, az célirányos zavarást végez. Erre a madarak különösen érzékenyek. Úgy is lehetne fogalmazni, hogy a költő madár tudja, hogy figyelik, és azt nem tűri. Ezek tekintetében megállapítható, hogy a tervezett tevékenység(ek) leginkább nem célirányos zavarással fog járni, az abból származó zajterhelést és vizuális hatásokat a madárfajok túlnyomóan megszokják és tolerálják. A fás szárú növényzet eltávolítását, favágási munkákat a madarak fészkelési időszakán (márc. 1-aug. 15) kívül kell elvégezni, így minimalizálható a fészkek sérülésének és közvetlen pusztulásnak a veszélye. A fészkelési időszak kivételével az érintett madárfajok vagy nem tartózkodnak a területen (pl.: telelési időszakban afrikai telelőterületükön tartózkodnak), vagy pedig vagilis (röpképes) egyedekként figyelhetők meg (pl. vonulás, telelés, vagy fészkelés utáni kóborlás időszakában), melyek képesek a zavaró hatásokra elkerülő magatartással reagálni.

4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása és mértéke, bemutató térképmellékletekkel

A 2.2 fejezetben szereplő táblázatban előzetesen elemeztük az egyes fajokra és élőhelyekre gyakorolt várható hatás mértékét. A táblázatban jeleztük, ha várhatóan nem lesz a hatással a beruházás jelölő élőhelyre vagy jelölő fajra.

Amennyiben jelölő élőhely esetén korábban megállapítottuk, hogy nem várható hatás, ennek oka, hogy a jelölő élőhely nem fordul elő a beruházás hatásterületén.

Amennyiben jelölő faj esetén korábban megállapítottuk, hogy nem várható hatás, ennek oka, hogy a faj ökológiai igényeiből adódóan nem fordulhat elő a hatásterületen vagy legfeljebb kis eséllyel, de ideiglenesen jelenhet meg táplálkozás vagy áthaladás miatt, de a területen fészkelésével, szaporodásával, tartós jelenlétével nem lehet számolni.

Alább elemezzük azon fajokat és élőhelyeket, melyeknél előzetesen megállapítottuk, hogy a tervezett beruházás hatással lehet rá.

4.2.1. Jelölő fajok:

A hatásterületen a bejárások alkalmával észlelt és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által nyilvántartott Natura 2000 jelölő fajokat az alábbi térkép szemlélteti.

Az érintett területen előforduló Natura 2000 jelölő fajok és a fejlesztési koncepció

23. ábra: Az érintett területen előforduló Natura 2000 jelölő fajok (DINPI adatai alapján)

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*):

A nyugati piszedenevér nyáron tipikus erdőlakó faj. Szálláshelyei elsősorban fák kérge alatt találhatók, de odvakban, illetve erdők közelében álló épületekbe is beköltözhet. Fontos számára az idős, természetes erdők megléte, mivel elsősorban az ilyen állományokban levő faegyedekben alakulhatnak ki számára megfelelő bújóhelyek. Telelni szintén faodúkban, esetleg gyökerek között szokott.

A faj elterjedése (hazánkban tipikus hegy- és dombvidéki fajnak tekinthető) és ökológiai jellemzői alapján a vizsgált Natura 2000 területen belül legfeljebb a természetesebb erdőállományokban valószínűsíthető jelenléte, melyet igénybevétele nem érint. A hatásterületre legfeljebb táplálkozás céljából vagy áthaladás során repülhet be, megtelepedése kevéssé valószínű, a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Mindenféle vizes élőhelyen előfordul, ahol sűrű vízínövényzet található. Előnyben részesíti a náddal, hínárral, békaliliommal és békabuzogánnyal gazdagított vizeket. Főleg a nagyobb kiterjedésű, állandó vízállásokat kedveli, de még csatornáknál, holtágakban, mocsarakban, kiöntésekben és nagyobb pocsolyákban is. Gyorsfolyású vizekben ritkán található meg. Fontos szempont számára a víz tisztasága.

A faj tartósabb előfordulására legfeljebb a környező erdőrészek vizes mikrohabitatjai környékén valószínű, a tervezési területen legfeljebb áthaladás közben fordulhat elő kis valószínűséggel.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Sárgahasú unka (*Bombina variegata*):

Hegyvidéki vizes élőhelyeket kedveli, előfordulását a domborzat, tengerszint feletti magasság és a csapadékmennyiség együttesen határozza meg. Hazánkban az Őrségben akár 150-200 m-es tengerszint feletti magasságon is előfordul. Élnek tavakban és patakok mentén is, de előnyben részesítik a kis méretű, időszakos pocsolyákat, és megtalálhatóak többek között keréknyomokban, erdészeti utakon, vizesárokban is.

A faj tartósabb előfordulására legfeljebb a környező erdőrészek vizes mikrohabitatjai környékén valószínű, a tervezési területen legfeljebb áthaladás közben fordulhat elő kis valószínűséggel.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*)

Lárvája öreg tölgyfák törzsében 3-4 évig fejlődik, általában magányosan álló, vagy erdőszéli fákat részesít előnyben. Az öreg tölgyfák ritkulásával állománya erősen megcsappant. Hazánk öreg tölgyeseiben mindenhol előfordul, viszont az Alföld középső régiójában ritkább. Délkelet-Alföldön sziki tölgyesekben, tölgy-kőris-szil ligeterdőkben él elsősorban, de arborétumokban, parkokban is megtalálható.

A beruházás környezetében szinte biztosan előfordul, a tervezett beruházás azonban nem jár idősebb tölgyfák kivágásával, nem veszélyezteti a faj életfeltételeit.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*):

Előfordul minden erdei vagy fás élőhelyen. Aktuális előfordulása nagyban függ a területen rendelkezésre álló holt faanyagtól.

Fennmaradásának fő feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű holt faanyag megléte. A tervezési terület nem rendelkezik számottevő holt faanyaggal. A faj számára fontosabb a környező erdőterületekben található holt faanyag megőrzése, mértékének növelése.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Magyar tavaszi-fésűsbagolylepke (*Dioszeghyana schmidtii*)

A Zempléni-hegység kivételével az Északi-középhegység cseres tölgyes zónájában és a hegylábi területek tölgyeseiben (lőszertölgyes jellegű állományok) általánosan elterjedt. A jelenlegi ismeretek szerint az Alföldön, az Északi-középhegységgel szomszédos tájakon (Jászság, Hevesi-sík, Borsodi-Mezőség), a Berettyó és a Körösök mentén, illetve a Dunántúli-középhegységben él. Élőhelyei hegy- és dombvidéken cseres tölgyesek, melegkedvelő tölgyesek és molyhos tölgyes bokorerdők, síkvidéken lőszertölgyesek és egyéb cser-elegyes tölgyesek.

Állományait elsősorban az erdőgazdálkodás veszélyezteti. A vágásos üzemmódban kezelt cseresek, illetve melegkedvelő tölgyesek, ha egyidejűleg levágásra kerülnek, néhány évtizedig is megszűnhet a faj élőhelye. A síkvidéki populációk esetében a csertölgy erdőállományból való kisztelektálása is veszélyeztető tényező lehet. A tervezési területen nem zárható ki a faj előfordulása (bár nincs fajadat róla), de a tervezett fejlesztés nem jár a faj élőhelyének megszüntetésével, életfeltételeit nem befolyásolná.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Sárga gyapjasszövő (Eriogaster catax):

Országsszerte elterjedt faj. Korábban az erdőssztyeppzóna, szegélytárulások fajának tekintettük, de kifejezetten kedveznek a fajnak a félbehagyott legelők cserjései. A faj számára a legfőbb veszélyeztető tényező az élőhelyek megszűnése.

A beruházás keretében nem fog értékelhető mértékben megszűnni a faj számára kedvező élőhely, ugyanakkor a területrészek további kaszálása következtében továbbra is fennmaradhatnak a gyepterület és erdőterület határán lévő cserjések, ahelyett, hogy az egész terület beerdősülne.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Csíkos medvelepke (Euplagia quadripunctaria):

Erdőhöz, erdőszegélyekhez, erdőssztyepp jellegű élőhelyekhez kötődik. Szinte minden mezofil és xerotherm erdőtípusban előfordul. Hazánkban jelenleg nem veszélyeztetett.

Előfordulhat a területen, nem tervezett erdő és fasor nagyobb mértékű igénybevétele, a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Magyar tarsza (Isophya costata):

Közepes nedvességigényű gyeplakó szöcskefaj. Változatos növényzetű, dús, sztyeppjellegű középhegységi és alföldi társulások lakója.

A területen nincs adat a faj előfordulásáról, de jelenléte nem zárható ki. Ugyanakkor a gyepterületet a beruházás keretében ideiglenes bolygatás fogja érni több kisebb területen, majd törekednek az eredetihez hasonló állapotok helyreállítására, melyre jó esély van figyelembe véve az élőhely jó regenerációs képességét.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Kék pattanóbogár (Limoniscus violaceus)

Elsősorban alföldi és középhegységek erdeiben él. Kedveli a pannon cseres-tölgyeseket, törmeléklejtő- és szurdokerdőket, illetve egyéb idős lombhullató fák által is alkotott erdőállományokat, ahol speciális tulajdonságú talajjal érintkező faodvakban él.

Az érintett területen nincs adat a faj előfordulásáról, de nem zárható ki teljesen. Ugyanakkor a tervezett beruházás nem veszélyezteti a faj potenciális élőhelyeit.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Öreg tölgyesek, ártéri keményfa ligetek lakója. A kikelő lárvák az elhalt gyökerekkel táplálkoznak

A beruházás környezetében szinte biztosan előfordul, a tervezett beruházás azonban nem jár számottevő holt faanyag eltávolításával, nem veszélyezteti a faj életfeltételeit.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Hosszúszárnyú denevér (*Miniopterus schreibersii*):

Kolóniáit szinte kizárólag barlangokban, illetve bányákban találjuk, melyek egész évben föld alatti bűvőhelyeiken vannak.

A faj kolóniáit a beruházás nem veszélyezteti. A hatásterületre legfeljebb táplálkozás céljából repülhet be, a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Gyászincér (*Morimus funereus*):

Élőhelyei általában cseres-tölgyesek, gyertyános-tölgyesek, kocsányos-tölgyesek, karsztbokorerdők, bükkösök és hársas erdők idősebb állományai. Fejlődése főleg tölgyek, gyertyán és bükk vastagabb tuskóiban, felszín közeli gyökereiben megy végbe.

A faj fő veszélyeztetője a tuskók és gyökérzetének eltávolítása. Fontos számára az idős és elhaltfák, tuskók megőrzése. A tervezett beruházás nem jár ilyen számottevő hatással. A beruházási területen legfeljebb ritka vendég lehet, a környező számára alkalmasabb erdőrészekben pedig nem befolyásolja helyzetét a beruházás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*):

A faj igazi erdőlakó, kölykező kolóniái kizárólag faodvakban találhatók. Elsősorban idősebb, középhegységi erdőket kedvel, egyedsűrűsége a legnagyobb értéket a faodvakban gazdag, idősebb

erdőkben éri el. Más odúlakókhoz hasonlóan nyáron igen gyakran, akár naponta váltja búvóhelyét. Megtelepedése nem kötődik Á-NÉR és Natura 2000 élőhelytípusokhoz. Magyarországon elsősorban középhegységi elterjedést mutat, az Alföldről szinte teljesen hiányzik.

A faj elterjedése és ökológiai jellemzői alapján a vizsgált Natura 2000 területen belül legfeljebb a természetesebb erdőállományokban valószínűsíthető jelenléte, melyet a beruházás nem érint. A hatásterületre legfeljebb táplálkozás vagy áthaladás céljából repülhet be, megtelepedésekevessé valószínű, a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Hegyesorrú denevér (Myotis blythii):

A hegyesorrú denevér napjainkban jellemzően épületlakó faj, megtelepedése nem kötődik szigorúan az Á-NÉR és Natura 2000 élőhelytípusokhoz. Telelés céljából rendszerint barlangokat és bányákat keres fel.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Tavi denevér (Myotis dasycneme):

A faj nálunk főleg faodvakat használ szálláshelyül, kolóniáit templomokban, családi házak padlásán is megtaláljuk.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Csonkafülű denevér (Myotis emarginatus):

Épületlakó denevérfaj.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek

padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Közönséges denevér (*Myotis myotis*):

A faj a régmúltban alapvetően föld alatti szállásokon fordult elő. Azóta azonban a kolóniák jelentős része átköltözött zavarásmentes templom-, és kastélypadlásokba. Megtelepedése ezért e fajnak sem kötődik Á-NÉR és Natura 2000 élőhelytípusokhoz.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Ál-olaszsáska (*Paracaloptenus caloptenoides*)

A meleg, száraz, alacsonyfüvű élőhelyeket részesíti előnyben. Sziklagyepekben, sztyeppréteken, irtásréteken, nyílt tölgyesekben ismertek előfordulásai. A talaj felső rétegében elhelyezett petékből lárvái tavasszal kelnek ki. Kifejlett állapotban júliustól szeptemberig figyelhetők meg. A talajon és az alacsony növényzeten tartózkodnak, növényevők.

A tervezési területen nem ismert a faj előfordulása. Ha mégis megjelenne, a tervezett fejlesztés nem jár a faj élőhelyének számottevő mértékű megszűnésével és nem befolyásolja életfeltételeit sem.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*):

Védett faj. Domb- és hegyvidéki napsütötte, száraz, gyorsan felmelegedő D-ies lejtők a legideálisabbak számára.

A faj dokumentáltan előfordul a beruházási területen. Az előzetes vizsgálatok alapján az ideiglenes bolygatások és tervezett infrastrukturális elemek nem érintik a jelen lévő egyedeket, de némelyik közel helyezkedik el hozzájuk. A kivitelezés előtti nyomvonalak kitűzése után, a talajmunkák megkezdése előtt esetlegesen felmerülhet némely egyed áttelepítése a DINPI szakmai iránymutatása alapján, bár ennek sikeressége kétséges, ugyanakkor adataink alapján néhány egyedről van szó.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: GYENGE NEGATÍV

Kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*):

Barlanglakó faj, de utóbbi időben nyáron épületpadlásokon is megjelent.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*):

Hazánkban kölykezőkolóniáit nagyobb épületek padlásterében alakítja ki, kizárólag melegebb, stabil klímájú föld alatti élőhelyeken telel.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás. A beruházás területén dokumentáltan előfordult a tervezett bejárat közelében lévő toronyban.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*):

Nyári időszakban épületpalásokon, barlangokban, bányákban, pincékben alkot kolóniákat. Télen kizárólag föld alatti élőhelyeken tartózkodik.

A hatásterületre leginkább táplálkozás céljából repülhet be, a hatás leginkább ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg, azonban előfordulhat akár az infrastruktúrához tartozó épületek padlásán. Itt a felújítási munkálatok során fokozott figyelemre lehet szükség, hogy a faj egyedei ne sérüljenek esetleges jelenlétük esetén, ezen kívül nem várható a fajt érintő érdemi hatás.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Eurázsiai rétisáska (*Stenobothrus eurasius*):

A faj középhegységek zavartalanabb sztyepplejtőinek és sziklagyepeinek egyik indikátor faja. Szárazságedvelő gyeplakó. Legnagyobb állományai nyíltabb, délies kitettségű élőhelyeken alakulnak ki. Középhegységeink különböző pontjain élnek izolált állományai.

A beruházás által érintett terület nem kifejezetten kedvez a faj megtelepedésének. Nincs adat előfordulásáról a területen, amennyiben kis számban mégis jelen lenne, nem várható változás a populáció helyzetében a korábbi állapothoz képest, mert a területhasználat hasonló lesz az eddigihez, az egyszeri ideiglenes és részleges talajbolygatást pedig képes a populáció elviselni.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

23.2.1. Jelölő élőhelyek

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik

Az élőhely 3 foltban található a területen. A D-i foltban előfordul a védett dunai szegfű (*Dianthus collinus*), leánykökörccsin (*Pulsatilla grandis*), és énekesmadár fajok. A területen „Pilis túra” tanösvény tervezett játszósobrokkal, infópontokkal. Az ösvények nyomvonala elvileg elkerüli a védett növényeket, de több helyen igen közel halad mellette a tervezett nyomvonal. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t.

A középső élőhelyfolton is gyalogút tervezett (mely egyébként most is létezik). Ha ennek felületét bármilyen módon bolygatni, helyreállítani szeretnék, a munkálatokkal el kell kerülni a védett fajokat.

Az É-i foltban is található dunai szegfű (*Dianthus collinus*), továbbá hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*) és agárkosbor (*Anacamptis morio*). A területen játszótéri drótkötélpálya, rugós rönkök és tűzrakó elhelyezése tervezett. Utóbbi távolabb található a regisztrált árvalányhaj állománytól. A másik két „minilétesítmény” is elkerüli a védett fajokat, de terepi elhelyezésüknél különösen ügyelni kell.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: GYENGE NEGATÍV

6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek

Franciaperjés rétek löszgyepekkel, kötött talajú sztyeprétekkel (Á-NÉR 2011: E1xH5a) és erdőssztyepréttel, félszáraz irtásréttel, száraz magaskóróssal (Á-NÉR 2011: E1xH5axH4) elegyült változata

Ezek az élőhelyek foltokban cserjésedő, kaszált gyepek.

Az élőhelytípusból 2 folt található a beruházási területen, a Ny-i foltban nincs regisztrált védett faj. A K-i foltban dunai szegfű (*Dianthus collinus*) és agárkosbor (*Anacamptis morio*) fordul elő. Ezen a területen a beruházás keretében fészekhinta, „méhsejt esőbeálló/kilátó dekk” és „erdei óriás” land art szobor tervezett, de mindegyik „minilétesítmény” távol esik a védett fajok észlelési helyétől.

Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek franciaperjés rétekekkel és galagonyás-kökényes száraz cserjésekkel (Á-NÉR 2011: OCxE1xP2b)

Az élőhely parkosított terület cserjékkel (mely a beruházási terület közepén helyezkedik el és a tervezett központi játszótér és Pilis túra tanösvény területét érinti), valamint gyomos kaszált gyepek cserjefoltokkal (melyen pl. a beruházás keretében erdei játékok, óriás szobrok, méhészeti bemutató, piknik liget tervezettek).

A területen a védett (de általánosan elterjedt) agár kosborról (*Anacamptis morio*) és dunai szegfűről (*Dianthus collinus*) rendelkezünk adatokkal. Az agár kosbor a gyalogos útvonal közelében helyezkedik el. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t. A dunai szegfű néhány töves állományai a tervezett központi játszótér peremterületein találhatók. Ezeket a beruházás során kímélni kell, egyébként a peremi elhelyezkedés miatt az állományok előreláthatóan fent tudnak maradni.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: GYENGE NEGATÍV

91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek

Gyertyános, foltokban törmelékes lejtőerdő. A tervezett (és jelenleg is létező) parkoló területe érinti minimális, kb. 500 m²-es területtel. Az érintett területrészen védett növényfaj nem található.

Valójában a parkoló felújítása a jelenleg is meglévő parkoló területére korlátozódik, a természetben legfeljebb a jelölő élőhely peremén érvényesülnek átmeneti zavaró hatások.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ

91H0 Pannon molyhos-tölgyesek

Mész- és melegkedvelő tölgyesek erdőssztyepréttel, félszáraz irtásréttel, száraz magaskóróssal (Á-NÉR 2011: L1xH4) és ezek cseres-kocsánytalan tölgyessel elegyedve (Á-NÉR 2011: L1xL2axH4)

Az L1xH4 élőhely a terület É-i határán húzódik, helyenként picit átlóg a beruházási területen, de ezeken a részeken nem tervezett tevékenység a beruházáshoz kapcsolódóan, így élővilágvédelmi jelentősége nincsen, de a CS-KTT-vel egyes élőhelyen sem tervezett létesítmény elhelyezése.

Létesítmény elhelyezése nem tervezett, az érintett területen található védett nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*) és dunai szegfű (*Dianthus collinus*) nincsen veszélyben.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Cseres-kocsánytalan tölgyes gyertyános-kocsánytalan tölgyessel (Á-NÉR 2011: L2axK2) és akáccal elegyedve (Á-NÉR 2011: L2axK2xS1)

Elegyes, másodlagos állományok és homogenizált fajszegény, akácosodó állományok.

2 élőhelyfolt található a területen, az ÉNY-ibb folt D-i részén kis patkósdenevért (*Rhinolophus hipposideros*) regisztráltak, az É-i részén leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*) található. A leánykökörcsin gyalogos útvonal közelében helyezkednek el. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t. A kis patkósdenevér számára továbbra is rendelkezésre fog állni megfelelő élőhely.

Cseres-kocsánytalan tölgyes mész- és melegkedvelő tölgyessel erdőssztyepréttel, félszáraz irtásréttel, száraz magaskóróssal és állóvízzel (Á-NÉR 2011: L2axL1xH4xU9)

A terület turistautakkal, szegélyekkel, tisztásokkal tagolt tölgyesek.

Védett fajok közül kőrislevelű nagyzezerjófű (*Dictamnus albus*) és dunai szegfű (*Dianthus collinus*) fordul elő, gyalogos útvonal (nagy részt meglévő) közelében helyezkednek el. Ha a nyomvonal érinteni fogja, azt vagy odébb kell vezetni, vagy át kell telepíteni a növény(ek)e)t.

Cseres-kocsánytalan tölgyes mész- és melegkedvelő tölgyessel és őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdőkel (Á-NÉR 2011: L2axL1xRDb)

Középkorú, elegyes, akácos lejtőerdő. A Visegrád 1/F erdőrészlet területe, mely egyéb lomb elegyes-akácos. A fejlesztési területbe egy minimális (100-200 m²) terület esik, valójában konkrét fejlesztés / tevékenység nem tervezett a területen.

Az érintett területen védett növényfaj nem található.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: GYENGE NEGATÍV

23.2.2. Jelölő madárfajok:

Parlagi sas (Aquila heliaca):

A Kárpát-medencében lévő állomány a faj elterjedésének nyugati határán található. Mivel világállománya csökken, a Szlovákiával közös hazai állomány pedig növekszik, a fajvédelmi munkában hazánknak kiemelt szerepe van. A természetvédelmi munkáknak köszönhetően az elmúlt 30 év alatt az állomány megtízszereződött. Az állománynövekedés mellett megfigyelhető, hogy a párok egyre nagyobb része átköltözik a középhegységekből az eredeti pusztai élőhelyeikre, az alföldi területekre. Az erdei környezetben költő párok esetében az erdészeti munkákat a fészkek közelében korlátozni kell. Az ürgés legelők megóvása stratégiai fontosságú a faj védelme érdekében, ugyanis ez a legfőbb tápláléka a parlagi sasnak. Az öreg madarak egész évben a költőhelyükön maradnak. A fiatalok kóborlásba kezdenek, egy részük a Balkánon, Kis-Ázsiában vagy Afrikában telel. A hazai párok egy része középhegységeink erdeiben költ, de mára megnőtt az alföldi fasorokban, erdőfoltokban fészkelők aránya.

Az érintett területen és környezetében nem ismert fészkelési helye. Nem zárható ki, hogy potenciális táplálkozóhelyként felkeresi, de a terület nem kedvez a faj számára táplálékként kulcsfontosságú ürgepopuláció megtelepedéséhez.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Uhu (Bubo bubo):

A faj tipikus fészkelési helye a felhagyott és üzemelő kőbányák sziklafalai, ritkán elhagyott ragadozómadár és fekete gólya fészkei.

Az érintett területen és környezetében nem ismert fészkelési helye. Nem zárható ki, hogy potenciális táplálkozóhelyként felkeresi, de a korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Fehér gólya (Ciconia ciconia):

Vonuló madár, márciustól szeptemberig figyelhető meg hazánkban. A telet Afrika trópusi területein tölti. Hazai állománya az elmúlt száz évben erősen ingadozott, jelenleg stabilnak tűnik. Védelme nagyban függ a megfelelő tájgazdálkodástól, a nedves, mocsaras rétek megszűnésével eltűnnek táplálkozóhelyei. Az egész országra jellemző, hogy csökken a legelő haszonállatok mennyisége, ez pedig a gyepterületek nagyságának kedvezőtlen változását vonja maga után. Mivel táplálékának jelentős részét mezőgazdasági területeken szerzi, ezért sok egyed pusztulását

okozza mérgezés. Fészket az esetek döntő többségében emberi településeken építi. Manapság hazánkban főleg villanyoszlopokon költ, ezek elterjedése előtt kéményeken, tetőkön és fákon fészkel. Tápláléka változatos, férgekből, rovarokból, halakból, kételtűekből, hüllőkből és más kisebb gerincesekből áll.

Az érintett területen és környezetében nem ismert fészkelési helye. Nem zárható ki, hogy potenciális táplálkozóhelyként felkeresi, de a korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Kígyászölyv (*Circaetus gallicus*):

Vonuló, nálunk március és október között figyelhető meg. Hazánk ritka fészkelője, a költőpárok száma – többek közt az élőhelyének kedvezőtlen változása miatt – valószínűleg lassan csökken. Magyarországon elsősorban középhegységi költőfaj, de léteznek egy néhány párból álló síkvidéki állománya a Kiskunságban is. Előszeretettel fészkel olyan erdőállományokban, melyek déli kitettségű oldalak, nyílt területek közelében vannak, de akár több tíz kilométerre is eljár zsákmányért. Hazánkban előnyben részesíti a melegebb, déli és keleti kitettségű fenyveseket és elegyes erdőket, a költő párok nagy része fekete és erdei fenyőn költ, de minden évben akad néhány lombhullató fán fészkelő is, főleg kocsánytalan tölgy fagyöngy koszorújában. Táplálékspecialista, főként kígyókkal és más hüllőkkel, esetenként kisemlősökkel táplálkozik. Akár kétméteres erdei siklót is képes elejteni. Vadászterülete fedetlen területek, sziklagyepek, rétek és vizes területek.

Az érintett területen és környezetében nem ismert fészkelési helye. Nem zárható ki, hogy potenciális táplálkozóhelyként felkeresi, de a korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Barna rétihéja (*Circus aeruginosus*):

Vonuló madár, április és október között tartózkodik hazánkban. A telet általában Afrika Szaharán túli részén tölti, de egyre több esetben fordulnak elő áttelelő példányok. Síkvidéki mocsarakban, nádasokban szinte mindenhol költ. Ezek hiányában ritkán mezőgazdasági területeken, száraz gyepeken is megtelepszik. Fészket nádszálakból építi. Mivel vizes környezetben költ a talajon, a fészekanyagának magasan a vízszint fölött kell tartania a fészekaljat. A rétihéják sajátos módon vadásznak. A nyílt területen a növényzet felett néhány méterrel pásztázzák át vadászterületüket, ha megpillantanak valamit, rávágnak. A barna rétihéja tápláléka kisemlősökből, kisebb madarakból és fiókáikból, tojásokból, békákból, ritkán halakból áll.

A védett faj egy egyedét korábban megfigyelték a közelben, de a tervezett beruházáshoz kapcsolódó hatásterületen kívül. A faj ökológiai igényei miatt a területen áthaladás és táplálkozás közben fordulhat elő. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Kékes rétihéja (*Circus cyaneus*):

Gyakori téli vendég és átvonuló. Főleg nyílt gyepek, mezőgazdasági területek felett figyelhető meg október és április között. Ritkán néhány példány át is nyaralhat, sőt, a XX. század elején néhány pár költött is Magyarországon. Réteken, legelőkön, fátlan tundrán költ. Gabonátáblákban is fészkel, ahol a fészkek fokozott veszélynek vannak kitéve. Fészket növényi anyagokból a földre építi. Manapság a hozzánk érkező madarak a pusztáinkon megfelelő táplálkozóhelyet találnak, a költőterületeken viszont sok fészkek megsemmisül a mezőgazdasági tevékenység miatt. Nálunk télen főleg mezei pockot és más rágcsálókat fog, időnként földön táplálkozó apró madarakat is elejt. Nyáron is főleg rágcsálókat, madárfiókákat, hüllőket zsákmányol.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. Fészkelése a területen nem valószínű, ahhoz túl frekvenciát. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*):

Magyarországon május és szeptember között lehet megfigyelni, a telet Afrikában tölti. A három nagyon hasonló faj közül (fakó-, kékes-, hamvas rétihéja) csak ez a faj költ Magyarországon is. A hazai állomány nem túl nagy, s évről évre kis mértékben ingadozik. Hazánkban elsősorban a nyílt sík vidéki területek fészkelő madara, de helyenként az alacsonyabb dombvidéki területeken is megjelenhet. Fő elterjedési területe az Alföldre esik, de a Dunántúl néhány alkalmas helyén is fészkel. Kedveli a nedves réteket, de azok megfogyatkozásával megjelent a mezőgazdasági területeken is, különösen ott, ahol a szántók gyepekkel határosak (különösen őszi búzában). Az agrárkultúrákban fészkelők sikere csak 25-30% körüli, mivel az ismeretlen fészkek megsemmisülnek a mezőgazdasági munkák során.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. Fészkelése a területen nem valószínű, ahhoz túl frekvenciát. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Békászó sas (*Clanga pomarina*):

Magyarországon főleg a középhegységi, dombsági erdőkben fészkel. Kedvező számára a mozaikos élőhely, ha a nagy kiterjedésű, zavartalan erdőhöz viszonylag közeli nyílt, nedves vadászterületeket talál. Fészke a többi sashoz hasonló, több évig használja, a tatarozás következtében hatalmas is lehet.

Az érintett területen és környezetében nem ismert fészkelési helye. Nem zárható ki, hogy potenciális táplálkozóhelyként felkeresi, de a korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Kék galamb (*Columba oenas*):

Rövidtávú vonuló. Észak-Afrikáig is elvonulhat, de hazánkban is vannak áttelelő csapataik. Ilyenkor rendszerint az alföldi pusztákon tartózkodik. Az idős, korhadó fákból álló erdők meghagyásával, illetve odúk kihelyezésével elősegíthetjük állományának növekedését. Főként növényi táplálékot fogyaszt. Gyommagvakkal, pillangósok magjával, kisebb részben gabonamagvakkal táplálkozik, de apróbb csigákat is szedeget. A hegyvidéki bükkerdőket kedveli leginkább, de előfordul öreg tölgyesekben, ligeterdőkben, parkokban is. Odúban költ. Szívesen foglalja el a fekete harkály odúját, de idős fák természetes odvaiban is megtelepszik.

A beruházás által érintett területen nincs adat a faj előfordulásáról. Legfeljebb táplálkozóhelyként keresheti fel a területet, de a korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*):

Kedveli a középhegységi, zavartalanabb élőhelyeket, patak völgyeket. Főként olyan részeken találkozhatunk vele, ahol sok korhadó fát talál. Közeli rokonaihoz hasonlóan állandó madár, és területhűsége is igen nagy. Sokszor keresi táplálékát a föld közelében, fatuskókon, a kérget igen nagy területről lehántja. A természetes állapotú erdők indikátorfaja, érzékeny az emberi beavatkozásokra. A minimum 4-500 méter tengerszint feletti elegyes (tölgy, kőris, gyertyán) lombdombokban, bükkösökben él, ahol sok korhadó fa is található.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. Fészkelése a területen nem valószínű, ahhoz túl frekvenciát. Legfeljebb áthaladás közben elképzelhető előfordulása.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*):

Megjelenésével, elsősorban a lakott területeken és azok közvetlen közelében fokozatosan visszaszorult a nagy fakopács állománya. Jelenleg azonban ez a tendencia lassulni, megállni látszik. Tápláléka változatos, rovarok, pókok, növényi részek, gyümölcsök, csonthéjasok teszik ki ennek nagy részét. Állandó madár, de a téli időszakban kóborolhat. Hazai állománya kisebb, mint a nagy fakopáncs. Leginkább az urbanizált területeken terjedt el. Városi parkokban, fasorokban, temetőekben, kertekben az egyik leggyakoribb harkályfélénk.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. A fás élőhelyeken elméletileg előfordulhat, azonban keletkező hatásokra képes elkerülő magatartással reagálni és környező területeken sokkal alkalmasabb élőhelyek is rendelkezésre állnak.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Fekete harkály (*Dryocopus martius*):

A legnagyobb testű hazai harkály. Állománya a természetközeli erdőgazdálkodás hatására erősen növekszik. Táplálékát a fán lakó nagyobb hangyák, lárvák, pajorok, bogarak adják. A fa törzsén és a talajon egyaránt szokott táplálék után kutatni. Állandó madár meglehetősen nagy területhűség jellemzi. Évente egy alkalommal költ. Költésre általában évről-évre ugyanazt az odút használja, melyet minden évben kitisztít, mélyít. Kemény- és puhafákat egyaránt választ költőhelyül, de a belülről korhato fákban gyakrabban váj odút.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. A fás élőhelyeken elméletileg előfordulhat (bár nagyon kevés a nagyméretű elhalt fa), azonban keletkező hatásokra képes elkerülő magatartással reagálni és környező területeken sokkal alkalmasabb élőhelyek is rendelkezésre állnak.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Bajszos sármány (*Emberiza cia*):

Hazánkban kevés élőhely felel meg számára költőhelynek, ezért csak kis számban, de rendszeresen fészkel. Vonuló, a telet költőhelyéhez hasonló élőhelyen, de alacsonyabban fekvő területeken tölti. Apró magvakkal, főként fűfélék magjaival, bogarakkal, csigákkal táplálkozik, de a fiókákat hernyókkal, szöcskékkal és sáskákkal táplálják a szülők. A zárt erdőket elkerüli. Kőbányák környékén, nyílt, déli kitettségű, száraz, bokros, karsztos területeken számíthatunk költésére. A fészkek általában sziklák mélyedésében, kőtörmelékek között, kövek, vagy növények takarásában helyezkedik el.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. A vizsgált terület nem igazán felel meg a faj ökológiai igényeinek, de nem zárható ki teljesen előfordulása, azonban az legfeljebb átvonulás formájában valószínűsíthető. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*):

Középhegységi bükk- és gyertyános-tölgyes erdeinkben gyakori fészkelő. Afrikában telel, ahonnan április végén érkezik vissza. Nyílt területre néző ágakról vadászik repülő rovarokra. Fiókaneveléskor a fák és cserjék lombjáról is zsákmányol.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. A vizsgált terület nem igazán felel meg a faj ökológiai igényeinek (a környező erdőrészek sokkal kedvezőbbek lehetnek), de nem zárható ki pl. áthaladás formájában történő előfordulása. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*):

Zsákmányát gyakran a bokrok töviseire felszúrva raktározza el, innen ered elnevezése is. Főként rovarokkal táplálkozik, de kisebb számban rágszálókat, madárfiókákat és gyíkokat is fogyaszt. Vonuló, a telet Afrikában, a Szaharán túl tölti. Hazánkban a zárt erdők kivételével szinte mindenhol megfigyelhető. Kedveli a bokrokkal tarkított tisztásokat, hiszen itt megfelelő mennyiségű táplálékot, valamint les- és fészkelőhelyet is talál.

A faj előfordulhat a területen, de a számára legfontosabb cserjés részek jórészt érintetlenül maradnak. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Közép fakopáncs (*Leipicus medius*):

Hernyókat, levéltetveket, kétszárnyúakat, pókokat, bogarakat fogyaszt. Táplálékát főként a lombkoronából és a fa törzséről gyűjti, a talajon ritkán keresgél. Állandó madár, de télen kóborolhat. Állománya az elegyes erdők gyarapodásával növelhető, melyekben az öreg, korható

fák is megtalálhatók. Kifejezetten kötődik az erdőkhöz. Hazánkban a középhegységekben és a Duna ártéri erdeiben találkozhatunk vele elsősorban, de akár városi parkokban is feltűnhet.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról. A fás élőhelyeken elméletileg előfordulhat (bár nagyon kevés a nagyméretű elhalt fa), azonban keletkező hatásokra képes elkerülő magatartással reagálni és környező területeken sokkal alkalmasabb élőhelyek is rendelkezésre állnak.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Erdei pacsirta (*Lullula arborea*)

Rövid távú vonuló faj. Nálunk a nyílt területekkel tarkított dombsági erdőfoltokban, cserjésekben, gyümölcsösökben, valamint az alföldi fenyvesek közelében költ. A zárt állományokat elkerüli. Nyáron szinte kizárólag rovarokkal táplálkozik, télen pedig elsősorban növényi eredetű táplálékot, gyommagvakat fogyasztanak.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról, de a fás élőhelyeken elméletileg előfordulhat, azonban keletkező hatások a faj számára legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánulnak meg, melyre képes elkerülő magatartással reagálni és környező területeken sokkal alkalmasabb élőhelyek is rendelkezésre állnak.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Barna kánya (*Milvus migrans*):

A barna kánya a nagy folyók mentén elterülő ártéri puha- és keményfa ligeterdők jellegzetes fészkelő madara. Hazai fészkelő állománya 1960-1980 között drasztikusan lecsökkent. Azóta lassú erősödés figyelhető meg, állománya napjainkra stabilizálódott. A faj megőrzéséhez nélkülözhetetlen a természetes ártéri erdők fenntartása. Táplálékát elsősorban dögök, leggyakrabban a víz felszínén úszó döghalakat alkotják. Sokszor más fajok elhagyott fészket tatarozza ki, máskor maga építi meg azt. Fészke sokszor messziről felismerhető az abba behordott – gyakran színes – rongyokról, más hulladékról. Sok elgázolt állatot, ezek mellett madárfiókat, kisemlőst fogyaszt.

Az érintett területen a faj fészkelése nem várható. Legfeljebb táplálkozás vagy áthaladás céljából keresheti fel a területet, így a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Hegyi billegető (Motacilla cinerea):

Hazánk középhegységeinek gyors folyású, tiszta vizű patakjai mentén sok helyen, de kis számban költ. Táplálékát főként vízhez kötődő rovarok alkotják, de csigákat is fogyaszt. Vonuló, télen alacsonyabb területekre húzódik. A vonulási időszakban megnő hazai megfigyeléseinek száma, ilyenkor gyakran alföldi területeken is feltűnik, de a tél nagy részét be nem fagyó folyók, patakok, tavak partján tölti. Területhűsége a költő- és telelőhelyére egyaránt jellemző.

Az érintett területen a faj fészkelése nem várható. Legfeljebb táplálkozás vagy áthaladás céljából keresheti fel a területet, így a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Darázsölyv (Pernis apivorus):

Táplálékspecialista ragadozómadarunk, mely nálunk április és szeptember között figyelhető meg. Nálunk nagy kiterjedésű erdőkben fészkel, főleg hegy- és dombvidéken. Speciális tápláléka miatt kedveli a meleg, déli kitettségű tölgyeseket, főleg, ha tisztásokkal tarkított a terület. Fészket könnyen fel lehet ismerni, mert lombos ágakkal béleli, amit más madarak ritkán tesznek meg. A darázsölyv, mint neve is mutatja elsősorban vadméhek és darazsak lárváival és bábjaival táplálkozik, de megeszi a kifejlett egyedeket is. A lépeket egy magaslatról figyel ki, majd a föld alatt lévő fészkeket lábaival kikaparja. A darazsak csípésétől a fején lévő szarupikkelyek védik. Szükség esetén más rovarokat, pl. sáskákat, sőt gyíkokat is elfog.

Az érintett területen a faj fészkelése nem várható. Kisebb eséllyel táplálkozás és inkább áthaladás céljából keresheti fel a területet, így a hatás legfeljebb ideiglenes zavarás formájában nyilvánul meg.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: ELHANYAGOLHATÓ.

Hamvas küllő (Picus canus):

Táplálékát főként hangyák képezik, de a fák kérge alatti rovarokat is elfogyasztja. Gyakran táplálkozik a talajon is. Télen kivájjá a hangyabolyokat, hogy a megdermedt hangyákat megegye. A hideg idő beálltával magvakat is fogyaszt. Nagyrészt állandó madár, de télen alacsonyabban fekvő területekre húzódhat, valamint kóborolhat. Kedveli a ritkás, ligetes erdőket, ahol megfelelő méretű tölgyet, bükköt talál odújának készítéséhez.

Az érintett területen nincs adata a faj előfordulásáról, de a fás élőhelyeken elméletileg előfordulhat (bár nagyon kevés a nagyméretű elhalt fa), azonban keletkező hatásokra képes elkerülő magatartással reagálni és környező területeken sokkal alkalmasabb élőhelyek is rendelkezésre állnak.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

Karvalyposzáta (Sylvia nisoria):

Magyarországon széles körben elterjedt, de sehol sem gyakori. Hazánkban sokszor a töviszúró gébiccsel azonos élőhelyen fordul elő. Nem ritka az sem, hogy azonos bokron fészkelnek. Elsősorban rovarokkal és pókokkal táplálkozik, de esetenként gyümölcsök, főként a fekete bodza bogyói is megtalálhatóak étlapján. Szeptemberben vonul el kelet-afrikai telelőhelyére.

A faj előfordulhat a területen, de a számára legfontosabb cserjés részek jórészt érintetlenül maradnak. A korábbi területhasználatához képest a faj számára nem jelent változást a tervezett beruházás, legfeljebb a kivitelezési munkák ideje alatti zavarás miatt elkerüli a területet ideiglenesen.

A tervezett tevékenység hatásának erőssége: LEGFELJEBB ELVISELHETŐ.

23.2.3. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke

A fenti elemzésből látható, hogy a tervezett beruházás jelölő élőhelyek természetvédelmi helyzetére csak kis területen eredményez gyenge negatív hatást, melyet a kompenzál a beruházás azon következménye, hogy a látogatók irányítottan kerülnek koncentrálásra a tervezett területen, ezzel megakadályozva értékesebb élőhelyek kontroll nélküli zavarását, károsítását.

A beruházás a jelölő fajok jelentős részére nincs hatással, de a többire is elhanyagolható vagy legfeljebb elviselhető mértékű zavarással jár. Egy faj (leánykökörcsin - *Pulsatilla grandis*) természetvédelmi helyzetére vélelmezhetően gyenge negatív hatással van, azonban ez kompenzálható (a tervezett fejlesztés során a faj élőhelyének kíméletével vagy az egyedek áttelepítésével), valamint megjegyzendő, hogy az érintett jelölő faj országosan sem számít ritkának és a site-ban is lokálisan kifejezetten tömeges.

Bár a fejlesztések, főként a tartós területfoglalások, gyenge negatív hatást fejtenek ki egyes területekre és fajokra, **összességében nem romlik a terület természetvédelmi helyzete.**

24. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások

4.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából)

Alternatív megoldásként felmerült, hogy nem történik fejlesztés.

24.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása

Ha nem történik fejlesztés, a jelenleg a területen lévő létesítmények elavulnak, tönkre mennek és balesetveszélyessé válnak. A terület rendezetlenebbé válik, a látogatólétszám elmarad, ezzel a tervezett bevétel is elmarad, így a terület fenntartása megszűnhet. Jelenleg a táj mozaikosságát, a táj diverzitását növelő kaszálórét, a rajta előforduló számos védett növény és állatfajjal együtt, a folyamatos fenntartás okán maradt fenn.

A táj jelenlegi állapotának létrejöttéhez nagyban hozzájárult a korábbi gazdálkodási tevékenység, mely ökológiai bemutatás keretében vihető tovább napjainkban.

A beruházás célja összhangot teremteni a társadalmi igények, a fenntartható gazdálkodás és a természetvédelmi érdekek között, megvalósítva a rekreációs tevékenységre vágyók irányított, egyenletes eloszlását a térségben, ezzel is csökkentve a tömeg természetvédelmi szempontból káros hatását.

25. A megvalósítás indokai

4.1. A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése

Projekt célja egy meglévő és működő vadaspark fejlesztése, mely emelné a létesítmény ökoturisztikai színvonalát, egész évben kiszolgálná a tájékozódni és túrázni vágyó lakosságot, továbbá növelné a biztonságos infrastruktúrahasznaítatot. Legfőbb cél a környezeti nevelés, mellyel a gyerekeket, családokat és az összes látogatót szeretnék közelebb hozni a természethez a modern szemlélettel tervezett látnivalók bemutatása által. A tervezett ökoturisztikai koncepcióban hangsúlyt az ÖKO-ra szeretnék helyezni, a turisztika pedig az eszköz lenne a fenti célok eléréséhez.

A fenti elemzésből látható, hogy a tervezett beruházás jelölő élőhelyek természetvédelmi helyzetére csak kis területen eredményez gyenge negatív hatást, melyet kompenzál az a következmény, hogy a látogatók irányítottan kerülnek koncentrálásra a tervezett területen, ezzel megakadályozva értékesebb élőhelyek kontroll nélküli zavarását, károsítását.

4.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok valamelyike támasztja alá

- Társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet).
- Emberi egészség vagy élet védelme.

26. A kedvezőtlen hatások mérséklése

- Az egyes tartós területfoglalással járó infrastrukturális elemek elhelyezése során javasolt a DINPI szakembereinek segítségét igénybe venni természetvédelmi szakfelügyelet formájában, hogy a területen előforduló védett fajok egyedei ne károsodjanak.
- Szükség esetén gondoskodni kell a védett és/vagy Natura 2000 jelölő fajok áttelepítéséről.
- Az énekesmadarak védelme érdekében az esetlegesen szükséges fa- és cserjeirtási munkálatokat javasolt költséi időszakon kívül (márc. 1 – aug. 15) végezni. Ha ez nem kivitelezhető, kisebb beavatkozások során megfelelő az egyes növények kivágás előtti alapos átvizsgálása, hogy ne legyen rajta fészkelés, lakott odú stb.
- A kivitelezési munkálatokat a lehető legkisebb talajbolygatással kell elvégezni.
- A gyepterületek évente 2x-i kaszálásáról továbbra is gondoskodni kell.

A konkrét kiviteli tervezési fázis jórészt még hátra van, az élményelemek, tanyaépület, WC felújítások, fogadóépület kapcsán minden tervezői megoldás aláveti magát a környezetvédelmi, természetvédelmi szempontoknak. Így a fejlesztési elemek a jelen Natura 2000 hatásbecslés és az Előzetes Vizsgálatot lezáró Határozat szellemében tervezhetők és valósíthatók meg. A tervezési fázis a DINPI-vel történő szoros együttműködéssel fog zajlani a szakmai anyagok előkészítése, műszaki tervezés, felügyelet stb. formájában. Így a kivitelezés előkészítése során a DINPI természetvédelmi szakmai felügyeletet adhat, mely során pl. kijelölhetők védett növények azon élőhelyei, melyeket beruházás nem érinthet/be kell keríteni stb. A kivitelező az organizációs tervét a DINPI bevonásával készíti el majd.

Természetvédelmi szempontból megállapítható, hogy az ideiglenes bolygatással érintett gyepterületek emberi tevékenység hatására létrejött másodlagos élőhelyek, melyek hosszútávú fennmaradásához elengedhetetlen a rendszeres emberi beavatkozás (évi kétszeri kaszálás formájában), különben a szukcesszió folyamán a terület beerdősülne és eltűnnének a jelenleg értéket képviselő fajok és élőhelyek. Mindezek ellenére a terület természetvédelmi értéket képvisel, az így fenntartott élőhely növeli a táj diverzitását és gondoskodni szükséges a fennmaradásáról. Ezen gyepterületek regenerálódó képessége meglehetősen jó. A javasolt intézkedésekkel előreláthatóan elérhető, hogy a beruházást követően ne romoljon ezek természetvédelmi helyzete.

27. Kiegyenlítő (kompenzációs) intézkedések

A beruházás kismértékű negatív hatását kompenzálja a tervezett fejlesztés azon következménye, hogy a látogatók irányítottan kerülnek koncentrálásra a tervezett területen, ezzel megakadályozva értékesebb élőhelyek kontroll nélküli zavarását, károsítását.

28. Felhasznált irodalom

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

Haraszthy I. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár

A Pilis és Visegrádi-hegység (HUDI20039) különleges természetmegőrzési terület (SAC) adatlapja

(<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/sdf/#/sdf?site=HUDI20039&release=55>)

A Börzsöny és Visegrádi-hegység (HUDI10002) különleges madárvédelmi terület (SPA) adatlapja
(<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/sdf/#/sdf?site=HUDI10002&release=55>)

Dövényi Z. (szerk.) (2008) Magyarország kistájainak katasztere

www.novenyzetiterkep.hu

www.termeszetvedelem.hu

<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

<http://web.okir.hu/hu/>

www.mme.hu

29. Aláírólap

A dokumentációt készítette:

Pósn Gergely Gábor

természetvédelmi mérnök

Bányagép Kft.

2234 Maglód, Sugár utca 120.

Maglód, 2025. július 30.